

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

19^E JAARGANG

WOENSDAG 2 MEI 1934

No. 957

NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT.

Curatoren: Mr. G. Vissering, Voorzitter; Ir. A. Plate, Onder-Voorzitter; Mr. K. P. van der Mandele, Penningmeester; Mr. P. Hofstede de Groot; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; L. H. Mansholt; Mr. R. Mees; E. D. van Walree; Ch. J. I. M. Welter; C. J. P. Zaalberg.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welden; Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis, Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: Dr. H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Economisch-Statistisch Kwartaalbericht f 1.—. Leden en donateurs ontvangen het weekblad en het Kwartaalbericht gratis en een reductie op de verdere publicaties.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

1 MEI 1934.

De geldmarkt bleef ook deze week onbelangrijk. Gisteren op den ultimo kwam er zooals vanzelf spreekt meer beweging. Call werd, voor zoover het te krijgen was, voor 2 pCt. afgedaan. In bankaccepten ging natuurlijk niet veel om; de notering was 2½ pCt. nominaal. Voor schatkistpapier met langeren looptijd was eenige vraag te bespeuren; er schijnt op 2 pCt. wat gedaan te zijn, waaruit men zou mogen opmaken, dat men in de toekomst geen vastere geldprijzen verwacht. Prolongatie noteerde 1¼—2—1¼ pCt.

* * *

Op de wisselmarkt is men weder in den apathischen toestand van voor eenige weken terug gekomen: weinig schommelingen, weinig lust om iets te ondernemen. Het Pond Sterling, dat even iets aantrok tot 7.57, was weldra weder op het oude niveau teruggekeerd; slot 7.54. De Dollar bleef rond de 1.46% schommelen. De £/\$ koers is ca. 5.13%. Slechts Marken konden zich verbeteren en kwamen van 57.80 op 58.15. Ook de verschillende Sperrmarkensoorten deelden in deze verbetering. Francs een fractie lager: 9.75¼—9.74¼, zoo ook Belega's 34.55—34.51. T.T. Batavia is op 100% te krijgen. Canadeesche Dollars 1.47%. Argentijnsche Pesos 35.25.

De marge voor Ponden op levering één- en drie maanden is groter geworden; het slot was ca. 1 en 2% c. boven contant. Dollars op termijn doen een klein agio resp. ½ en ¼ p.

De goudprijzen bleven laag: baren f 1648, Eagles 2.48 en Sovereigns 12.11. Men heeft op de goudmarkt in Londen de laatste tijden met de onzekere Dollar-prijzen den goudprijs weder op basis van den Franschen Franc vastgesteld. Markenbankpapier onveranderd ca. 56.50.

INHOUD.	Blz.
HET WEZEN EN DE GEVOLGEN VAN DEN LANDBOUWSTEUN door Dr. H. M. H. A. van der Valk	406
Stopzetting van de afslachting van rundvee door Ir. A. Baars	408
Kantteekeningen bij het rubberrestrictieplan door J. F. Haccoë	409
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De Engelsche begrooting door Prof. Dr. P. Geyl. ...	411
Schatting van de met bieten te bebouwen oppervlakte van Europa in 1934 door Dr. G. Mikusch	413
AANTEKENINGEN:	
De betrekkingen tusschen banken en industrie in Frankrijk	414
Publicatie van het Nederlandsch Economisch Instituut	415
Vermeerderde besparingen in de depressie door levensverzekeringen	415
De steun aan de beetwortelsuikerindustrie in Engeland	416
INGEZONDEN STUKKEN:	
De werking en maatregelen van de Crisis-Zuivel-Centrale door de Directie van de Crisis-Zuivel-Centrale met Naschrift door Ir. A. Baars	416
ONTVANGEN BOEKEN	419
MAANDCIJFERS:	
Indexcijfers van Nederlandsche aandeelen	418
Emissies in Maart 1934	419
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	420
Giro-omzet bij De Nederlandsche Bank	420
Productie der Steenkolen-, Bruinkolen- en Zoutmijnen	420
Overzicht der opbrengsten van het Staatsbedrijf der P.T.T.	420
STATISTIEKEN	421—424
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten.	

HET WEZEN EN DE GEVOLGEN VAN DEN LANDBOUWSTEUN.

In den laatsten tijd hebben zich op het gebied van de economische politiek hier te lande eenige verschijnselen voorgedaan, die er op wijzen, dat het der Regeering ernst is, de consequenties te aanvaarden van haar monetaire politiek. Wij wijzen hier in de eerste plaats op de Memorie van Toelichting en Antwoord van het Werkfonds van f 60 miljoen, waarin op een duidelijke wijze — zelfs voor niet economisch geschoolden te volgen — gewezen wordt op de noodzakelijkheid van verlaging van ons kostenpeil. Geheel in overeenstemming hiermede is ook de wijziging van de normen voor steunuitkeering aan werklozen in Twente, een maatregel, die waarschijnlijk ook in andere streken van ons land zal worden doorgevoerd. Wat de oplossing van het vraagstuk van de vaste lasten betreft — een vraagstuk, dat op het oogenblik zeer urgent is, — moge gewezen worden op de indiening van het wetsontwerp tot binding van minderheden bij obligatieleeningen, die niet onder trustverband staan. In dit ontwerp kondigt de regeering bovendien de indiening aan van een wetsontwerp inzake dwangaccorderen buiten faillissement. Tenslotte heeft de Minister van Binnenlandsche Zaken de vorige week aan de gemeentebesturen bericht, dat de gewijzigde omstandigheden het noodzakelijk maken, dat de salarisregelingen van gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen, welke nog steeds uitgaan boven het Rijkspeil enerzijds, boven den plaatselijken loon- en levensstandaard anderzijds, met den meesten spoed daarmede in overeenstemming worden gebracht.

Erkend dient dus te worden, dat de Regeering ernstig streeft om binnen het kader van den gouden standaard, die maatregelen te nemen, welke noodzakelijk zijn om het bedrijfsleven voor verderen ondergang te behoeden en om de concurrentievoorwaarden met het buitenland te verbeteren. Dit beteekent niet, dat al deze maatregelen in harmonisch verband met elkaar staan, dat de belangen van alle groepen hiermede evengoed worden gediend, nog minder, dat ook het doel, dat de regeering zich stelt, inderdaad zal worden bereikt. Dit vraagstuk kunnen wij echter wegens de plaatsruimte hier niet behandelen. Toch is het van belang een bepaald onderdeel nader te onderzoeken en wel de agrarische steunpolitiek, die in haar huidige vorm een conflict beteekent tusschen de monetaire en economische politiek. Na het verschijnen van de Memorie van Antwoord inzake de begroting van het Landbouwerisfonds is er alle aanleiding thans nog eens nader bij dit vraagstuk stil te staan.

* * *

In deze M. v. A. wordt er allereerst op gewezen, dat het onderscheid, dat bestaat tusschen de crisispolitiek met betrekking tot den Landbouw enerzijds en het overige bedrijfsleven anderzijds, niet als bezwaar en nog minder als onrechtvaardig kan worden erkend. Dit onderscheid vindt zijn natuurlijke verklaring in het verschil van economisch karakter tusschen de genoemde bedrijfstakken, in de verschillende omstandigheden, waarin zij verkeerden en vooral in de verschillende mogelijkheden van Regeeringshulp, welke zich te hunnen opzichte openen.

De Minister toont dit met een voorbeeld aan, nl. dat het landbouwbedrijf zich veel minder dan het industriële bedrijf door interne aanpassing aan de nadeelige gevolgen van een prijsval kan onttrekken. Dit verschil tusschen industrie (in den ruimsten zin des woords) en Landbouw is met nog verschillende andere te vermeerderen.¹⁾

¹⁾ Voor belangstellenden verwijzen wij naar het boekje van Benno Marquart: „Die Landwirtschaft wie sie wirklich ist“ (Verlag von Paul Parey, Berlin, Prijs R.M. 4,60), waarin het probleem van de verhouding tusschen landbouw en industrie van landbouwzijde wordt belicht.

Met het oog op het karakter van den Landbouw is een andere crisispolitiek natuurlijk zeer gewenscht. Hierin ligt echter niet de kern van het vraagstuk. Niet de vorm, maar het principe van de crisispolitiek met betrekking tot den Landbouw en de industrie verschilt. Het verschil in principe ligt namelijk hierin, dat de Regeering voor de industrie in het algemeen een selectieproces aanvaardt, terwijl de Landbouw hieraan niet of althans in veel mindere mate wordt onderworpen. De Landbouw wordt in zijn geheel in stand gehouden, terwijl andere bedrijfstakken (machine-industrie, scheepvaart, scheepsbouw enz.) voor een min of meer belangrijk deel stil liggen of verdwijnen.

Deze politiek leidt nog tot andere consequenties. In de industrie wordt nog steeds het principe van de vrije concurrentie gehandhaafd. Ondernemers, die op het oogenblik, tengevolge van sterk verlaagde kostprijzen, ook bij de huidige lage verkoopprijzen winstmogelijkheden zien, in tegenstelling met ondernemingen, die door allerlei oorzaken (b.v. vaste lasten) verlies lijden, zijn in de gelegenheid nieuwe bedrijven op te richten. Deze ondernemers vervullen een nuttige functie in het economisch leven, omdat zij mogelijke verstaringsverschijnselen, die juist bij een land als het onze met zijn hoog kostenpeil, zoo gevaarlijk zijn, uit den weg ruimen.

Het principe van de vrije concurrentie werkt echter niet geheel op agrarisch gebied, mede als gevolg van de ordening, die de Regeering tot stand heeft gebracht. Nieuwe ondernemers, die in den Landbouw zouden willen optreden, worden niet overal gelijk met de oude behandeld. Verschillende maatregelen hebben ten doel om de oude bedrijven in stand te houden; voor nieuw initiatief is er vaak weinig plaats.¹⁾

Met het bovenstaande hebben wij tevens de vraag beantwoord, die de Minister in zijn M. v. A. stelt aan eenige Kamerleden, die het bezwaar naar voren hadden gebracht, dat het aanpassingsproces zich niet snel genoeg voltrekt; de Minister zou daarom gaarne weten, op welke wijze en met welke middelen hierin ware te voorzien.

„Enerzijds toch wordt aanpassing bepleit — en wel een snelle aanpassing, zij het voor het oogenblik geen volledige — aan het prijsniveau op de wereldmarkt, anderzijds wordt als norm voor steunverlening een zoodanige steun genoemd, dat de onmisbare productiecosten worden vergoed, hoewel alleen voor cultures, welke worden uitgeoefend op daarvoor geschikte gronden en welke ook op den duur reden van bestaan hebben. Deze conclusies zijn momenteel onvereinigbaar. Het écart tusschen den prijs op de wereldmarkt en den productieprijs hier te lande is voor de meeste gesteunde producten zoo groot, dat zelfs een benadering van de vervulling van beide desiderata tegelijkertijd practisch onmogelijk is. Om te kunnen concurreren is neerdrukking van de binnenlandsche prijzen onzer landbouwproducten op het wereldmarktprijsniveau ook geenszins noodzakelijk, daar vrijwel geen der ons omringende landen zijn prijzen onbeschermd laat. De wereldmarktprijs is voor deze producten min of meer een overschotprijs geworden, die zijn normatieve beteekenis goeddeels verloren heeft. Zoo blijft dan vanzelf de productieprijs als eenige richtprijs over. Deze, door ver doorgevoerde rationalisatie op een zoo laag mogelijk peil gebracht, is ook inderdaad de basis, waarop de steun gebaseerd is.”

Ondanks deze toelichting, die zonder twijfel een welkome aanvulling beteekent op de beschouwingen, gewijd aan den Landbouw in de Memorie van Antwoord op de begroting van Economische Zaken, is

¹⁾ Hetzelfde kan gezegd worden van een deel van den handel als gevolg van verschillende contingentieeringsmaatregelen. Aan den anderen kant ondervindt een ander deel van den handel op het oogenblik groote moeilijkheden door de agrarische steunmaatregelen. Men krijgt wel eens den indruk, dat de nuttige functie, die den exporthandel vervult voor den afzet van agrarische producten, door de Regeering uit het oog wordt verloren bij haar streven naar ordening.

het ons nog niet duidelijk geworden, wat de betekenis van dezen productieprijs is. Het komt ons voor, dat deze prijs een soortgemiddelde is, want even tevoren deelt de Minister mede, dat het landbouwbedrijf volgens de laatste gegevens weer een, zij het krap sluitende begroting heeft.

Hoewel wij gaarne erkennen, dat het voor enkele (zeker niet voor alle!) producten niet mogelijk is, de productiekosten tot den wereldmarktprijs neer te drukken, moet toch het streven in deze richting met kracht worden voortgezet. Want het is niet te ontkennen, dat ons land bij lagere prijzen, ondanks het bestaan van contingentteeringssystemen in verschillende landen, beter kan concurreren dan bij hogere prijzen. En ook de *binnenlandsche* afzet zal bij lagere prijzen grooter zijn.¹⁾ Daarom zal aan een vermindering van de steunbedragen voortdurend aandacht moeten worden geschonken. Want de agrarische steunpolitiek heeft verstrekkende gevolgen voor het geheele bedrijfsleven van ons land.

* * *

Uit vroegere publicaties kan het bekend zijn, dat wij het principe van den landbouwsteun als juist hebben erkend, maar dat o.i. de toepassing in verkeerde richting heeft gewerkt. Wij waren en zijn nog steeds van meening, dat het bevorderen van een beter evenwicht tusschen de agrarische prijzen en de „verschillende overige” prijzen²⁾ gerechtvaardigd is, maar dat het evenwichtsherstel in de eerste plaats tot stand had moeten worden gebracht door een verlaging van de starre kosten. Dat de Regeering dit thans gaat inzien, achten wij een zeer gelukkig verschijnsel. Dit neemt niet weg, dat wij de gevolgde politiek niet kunnen waardeeren. De hogere kosten van levensonderhoud, die uit de agrarische steunpolitiek zijn voortgevloeid, gelden reeds meer dan één jaar, waardoor de noodzakelijke daling van den kostprijs van de industriële productie is vertraagd. Dientengevolge is onze positie op de wereldmarkt intusschen aanzienlijk verzwakt.

Indien de regeering bij het begin van den landbouwsteun den weg had gevolgd, dien Zij toch moet inslaan, dan zou onze positie op de wereldmarkt aanmerkelijk beter zijn dan thans en wel om twee redenen. In de eerste plaats was de kostprijsverlaging dan reeds voor een belangrijk deel tot stand gekomen, maar verder had Zij dan slechts tegenover één bepaalde groep van het economisch leven gestaan, terwijl thans twee belangrijke groepen met haar prijzen naar beneden moeten. Daaruit volgt, dat wij ons niet kunnen vereenigen met de volgende belangrijke passage uit de M. v. A.:

„Inderdaad legt de Regeering daarbij, naast versobering op ander gebied, ook op de noodzakelijkheid van loonsverlaging den nadruk. Doch zij zal niet nalaten, het worde hier herhaald, te doen wat in haar vermogen ligt om het dragen dezer offers zooveel mogelijk te verlichten, in de eerste plaats door maatregelen tot vermindering der kosten van levensonderhoud. Dat de landbouwsteun de dalende beweging, welke deze kosten vertoonden, tijdelijk onderbroken en een geringe stijging veroorzaakt heeft, is niet te wijten aan een innerlijke tegenstrijdigheid in het Regeeringsbeleid, maar aan een noodzakelijke correctie, op de onevenredige daling, waaraan de prijzen der inheemsche voedingsmiddelen, vergeleken met de prijzen van andere goederen (en diensten), welke in het budget voorkomen, onderhevig waren. Nu deze correctie is aangebracht, zal aan een verdere, zooveel mogelijk evenredige daling alle aandacht worden gewijd.” (Wij cursiveeren).

¹⁾ Het zou hoogst gewenscht zijn, indien een onderzoek werd ingesteld naar de elasticiteit van de vraag naar bepaalde voedingsmiddelen, wier prijzen door steun en accijnzen zijn verhoogd. De noodzakelijkheid om bij de sterk gedaalde inkomens bepaalde prijzen te handhaven of andere te verhoogen, teneinde den landbouwsteun effectief te doen zijn, kan er toe leiden, dat, wat men aan den eenen kant denkt te winnen door prijsverhooging aan den anderen kant wordt verloren door daling van het verbruik.

²⁾ Hieronder vallen natuurlijk niet die prijzen van niet-agrarische producten, welke reeds sterk zijn gedaald.

De regeering erkent hiermede, dat de wanverhouding tusschen de prijzen van inheemsche voedingsmiddelen en de prijzen van verschillende andere goederen en diensten is hersteld. Thans moeten de twee groepen met haar prijzen in evenredigheid naar beneden. Wij vragen ons echter af, of dit niet een taak is, die veel grooter is dan wanneer een veel beperkter landbouwsteun, gepaard was aan het neerdrukken van de starre prijzen van goederen en diensten. Dan had de Regeering o.i. niet alleen consequenter, maar ook economischer en rationeeler gehandeld.

Op het oogenblik zijn er niet, zooals men uit de M. v. A. zou kunnen afleiden, op het gebied van de prijsverhoudingen twee groepen, die scherp tegenover elkander staan, t.w. de Landbouw enerzijds, en het overige bedrijfsleven anderzijds, maar er zijn duidelijk drie groepen te onderscheiden, t.w. de Landbouw, de onbeschutte en beschutte bedrijven.¹⁾ Tengevolge van de starre prijsverhoudingen in de beschutte bedrijven en de opvoering van de agrarische prijzen zijn de onbeschutte bedrijven in een veel ongunstiger positie gekomen dan wanneer de Landbouwsteun niet den huidige omvang had aangenomen en de starre prijzen waren gedaald. Dientengevolge heeft de druk van de deflatie zich in den laatsten tijd voor het onbeschutte bedrijf verzwakt.

De groote moeilijkheden in het onbeschutte bedrijf zijn namelijk niet alleen ontstaan uit den toch al hevigen druk, dien deze ernstige crisis met zich brengt, maar daarbij is een *extra*-druk gekomen als gevolg van het niet ten volle aanvaarden van de consequenties, die het handhaven van den gouden standaard met zich mede brengen. Indien de Regeering daarom haar politiek eerst had gericht op de starre prijsverhoudingen, dan zou deze *extra*-druk voor een belangrijk deel achterwege hebben kunnen blijven. Dit had weer geleid tot een betere positie van onze uitvoerbedrijven op de wereldmarkt, want het zijn juist deze bedrijven, die door dezen *extra*-druk in een hoogst benarde positie zijn gekomen. En de starre prijsverhoudingen zijn ook een van de redenen, waarom de roep om bescherming zoo luid is geworden, een roep, die meermalen bij de Regeering een gewillig oor heeft gevonden.

* * *

Na de correctie, die de regeering in de bestaande wanverhouding voor den Landbouw heeft aangebracht, zal thans aan een *evenredige* daling alle aandacht worden besteed. Toch zal men dienen te erkennen, dat de moeilijkheden door het aanbrengen van een correctie voor de agrarische prijzen bij *gelijk-blijvende* prijzen van goederen en diensten in de beschutte bedrijven thans ook moeilijker zijn dan wanneer men één groep van prijzen omlaag had te drukken. Een goed voorbeeld hiervan is de voorgestelde wijziging van den werklozensteun in Twente. Hoewel wij reeds vroeger op de economische noodzakelijkheid van een verlaging hebben gewezen,²⁾ zal moeten worden erkend, dat deze steun beter twee jaar geleden had kunnen worden verlaagd, omdat deze toen vergeleken b.v. met 1929 reëel niet onaanzienlijk was gestegen. Intusschen hebben de werklozen zich op deze reële stijging van hun uitkeeringen ingesteld; daarna werd echter dit „voordeel” weder afgenomen, allereerst door de allengs sterker wordende uitbreiding van den landbouwsteun, die de minst draagkrachtigen het zwaarst treft, en thans door een *nominale* vermindering van het steunbedrag van een groot aantal werklozen. Het moet ons van het hart, dat wij een dergelijke economische politiek niet bevorderlijk achten voor de sociale rust, die door het deflatieproces, hetwelk ons land moet doormaken, toch al sterk wordt en nog zal worden verstoord.

¹⁾ Het is duidelijk, dat er tusschen de beide laatste groepen geen scherpe grens is te trekken, omdat zij geleidelijk in elkaar overloopen.

²⁾ Zie „De Economist” van October 1933.

Eén punt is ons echter nog steeds niet duidelijk. De Regeering zal aan een evenredige daling van de prijzen alle aandacht besteden. Beteekent dit, dat Zij zal afwachten, hoe de starre prijzen zich zullen ontwikkelen en hiernaar den omvang van den agrarischen steun regelen? Of zal de Regeering in de bestaande prijsverhoudingen gaan ingrijpen? Dit punt is daarom zoo belangrijk, omdat een deel van de starre prijzen zich op het gebied van de Overheid zelf bevindt, vooral op dat van de gemeentelijke Overheid (telegraaf-, telefoon-, waterleiding-, electriciteits-, gas- en tramtarieven, straatbelasting, erfpacht, schoolgelden, om van de belastingen maar niet te spreken). Ziet men, hoe verschillende groote gemeenten vaak het tegenovergestelde doen, van hetgeen de Regeering beoogt, t.w. verhooging van belastingen, tarieven, enz., dan is het ons niet duidelijk, op welke wijze voorshands een vermindering van den landbouwsteun tot stand kan worden gebracht.

Doch niet alleen het vraagstuk van de prijzen van goederen en diensten in de beschutte bedrijven, ook het vraagstuk van de hoofdsom van vaste rentedragende schulden is nog lang niet opgelost. Bij een verdere deflatie, welke de Regeering zich ten doel stelt, wordt dit probleem steeds acuter. Immers, een verlaging van den landbouwsteun, welke vrijwillig of gedwongen in het verschiet ligt, zal de waarde van den grond weder verder doen dalen, terwijl de verlaging van de huren de waarde van vaste goederen nog dieper naar beneden zal drukken. Een uitweg uit deze impasse is voor een groot deel te verkrijgen door een aanzienlijke verlaging van de lasten, maar hiertoe zijn vooral de gemeenten, niet in staat. Ook een verlaging van den rentestand kan gunstig werken. Doch alleen ook dan, wanneer de risicopremie, die de crediteur in de rente zal calculeeren, tengevolge van de precaire positie van den debiteur het voordeel van de verlaagde rente niet zal compenseeren.

Zoo bevindt het economisch leven van ons land zich op het oogenblik, ondanks de goede bedoelingen van de Regeering, nog altijd in den bekenden cirkel, zulks ten nadeele van die bedrijfstakken, welke hun goederen en diensten onbeschermd op de vrije markt moeten aanbieden. Indien daarom niet spoedig een daling van de prijzen en diensten van de beschutte bedrijven, waarmede een verlaging van den landbouwsteun gepaard zal gaan, tot stand komt, dan zal de Regeering aan het vraagstuk van de onbeschutte bedrijven ernstig aandacht moeten besteden. Hoe paradoxaal het ook moge klinken, een steun (b.v. in den vorm van subsidies) aan de onbeschutte bedrijven, is in het kader van de regeeringspolitiek volkomen te verdedigen¹⁾. Evenals de prijzen van den Landbouw „gecorrigeerd” zijn, evengoed behooren de prijzen van de onbeschutte bedrijven „gecorrigeerd” te worden. Want deze staan op het oogenblik in een wanverhouding met de overige prijzen.

Het spreekt vanzelf, dat wij dezen gang van zaken zouden betreuren, maar als consequentie van de gevolgde politiek, kan dit door de Regeering worden aanvaard.

Erkend zal daarom moeten worden, dat de landbouwsteun, hoe juist het principe hiervan ook is, door zijn huidige omvang geleid heeft tot benadeeling van andere groepen, die op precies dezelfde gronden als de Regeering zulks voor den Landbouw verdedigt, recht hebben op steun. In laatste instantie is dit een gevolg van het feit, dat de Regeering het vraagstuk van de prijzen in de beschutte bedrijven en van de vaste kapitaallasten nog niet tot een oplossing heeft kunnen brengen.

v. d. V.

¹⁾ Alleen de scheepvaart wordt, zooals bekend, reeds gesteund.

STOPZETTING VAN DE AFLACHTING VAN RUNDVEE.

De mededeeling, als officiël communiqué aan de dagbladen verstrekt, dat de Crisis-Rundvee-Centrale na 12 Mei geen runderen meer zal afnemen, is als een groote verrassing gekomen. Immers, er moesten in ieder geval 210.000 runderen geslacht of uitgevoerd worden, zoo heette het eerst, en tot 17 April zijn niet meer dan 112.000 ingeleverd. De betrokken instanties hadden tot voor kort bedreigd tot verplichte inlevering te zullen overgaan, wanneer het oorspronkelijk vastgestelde aantal niet op de tot nu toe gevolgde manier werd bereikt.

Het is dus voor de beoordeeling van het beleid inzake de crisismaatregelen van het grootste belang om na te gaan, welke redenen er voor de plotselinge ommekeer worden opgegeven. In het korte perscommuniqué worden een tweetal vermeld. De eerste is, dat de boeren 's zomers niet geneigd zijn hun vee te verkoopen. Dit is zoo algemeen bekend, dat de Crisis-Rundvee-Centrale er rekening mee had gehouden bij het oorspronkelijke aflachtingsplan, en daarom had vooropgesteld, dat alle 210.000 runderen vóór 1 Mei ingeleverd moesten zijn. (Driemaandelijksch Verslag aan de Staten-Generaal, blz. 54). Thans had men dus dienen vast te stellen, dat de inlevering wél onbevredigend is verlopen, omdat er op 1 Mei slechts ongeveer de helft van het noodzakelijk geachte aantal waren ingeleverd. Toch wordt in het perscommuniqué laconiek vermeld, dat de inlevering „niet onbevredigend” is geweest; het schijnt voor regeeringsorganen buitengewoon moeilijk te zijn om toe te geven, dat men de situatie niet juist heeft ingezien.

De tweede reden, die wordt opgegeven, is van een gedurfdheid, die ons verbaasd heeft doen staan. De exportpositie van zuivel, zoo heet het, is thans van dien aard, door afsluiting van handelsverdragen met verschillende landen, dat stopzetten der afnemering mogelijk is. Wanneer is die exportpositie zoo verbeterd, vragen wij ons af. Op 29 Maart, toen de persconferentie werd gehouden, werd de absolute noodzakelijkheid van aflachting nog met klem verdedigd. En in het driemaandelijksch verslag aan de Staten-Generaal, en in het schriftelijke antwoord op de ter persconferentie gestelde vragen en in mededeelingen van den leider der Crisis-Zuivel-Centrale van den allerjongsten tijd wordt betoogd, dat men er met die 210.000 koeien nog niet is, maar dat vermoedelijk de aflachting verder zal moeten gaan.

Doch bovenal, de aflachting van dit aantal koeien was als een maatregel bedoeld, die op den duur zijn uitwerking zou toonen. Men had berekend, dat de melkstream in 1934 en 1935 sterk zou toenemen, omdat er zeer veel jonge koeien dan voor het eerst melk zouden gaan geven. Door de aflachting zou men slechts bereiken, dat de hoeveelheid melk in 1934 en 1935 de hoeveelheid, in 1933 geproduceerd, niet zou te boven gaan. In het antwoord op de vragen ter persconferentie gesteld, wordt op blz. 38 medege-deeld, dat men door teeltbeperking het aantal melkgevende koeien op den duur tot ca. 1.250.000 stuks zou terugbrengen. Is de situatie tusschen 29 Maart en 25 April nu ineens zoo veranderd, dat men overtuigd is in 1934 en in 1935 meer melk en melkproducten te kunnen afzetten? Wanneer dergelijke plotselinge wijzigingen mogelijk zijn, wat heeft het dan voor zin plannen en berekeningen voor jaren vooruit te maken, wanneer men geen vier weken vooruit den toestand kan overzien?

Wij wagen het hier als onze meening uit te spreken, dat in de zuivelpositie niet de minste verandering is gekomen in den loop van April. Ons land staat er, in het algemeen, wat export betreft, precies zoo voor als een maand geleden. De stopzetting van het aflachten is de erkenning van de totale mislukking der aflachtingsplannen. Eensdeels omdat het

blikkenvleesch op den duur geen afzet vindt, daarnaast omdat het verbruik van versch rundvleesch door de verhoogde prijzen sterk achteruitgaat¹⁾, (de regeering noemt een achteruitgang van 8 pCt., de slagers in hun orgaan „Vee en Vleeschhandel” van 25 pCt.), zoodat de normale afslachtingen verminderen en de totale veestapel dus toch weinig of niet afneemt, en in de derde plaats omdat de boeren uitschot voor hooge prijzen hebben ingeleverd en thans, nu zij geen minderwaardig vee meer hebben, er niet aan denken met inlevering door te gaan.

Het is de moeite waard eens na te gaan, op welke manier de Nederlandsche veehouders hebben gereageerd op de afslachtingsmaatregelen, die toch in hun eigen belang genomen waren of ten minste heetten te zijn genomen. Wij zullen daartoe eenige zaken omtrent veehouderij onder de oogen van niet-deskundige lezers moeten brengen, verhoudingen en toestanden, die den deskundigen bij de Crisis-Centrales natuurlijk volkomen bekend waren.

Er is op gewezen, dat de koeien in ons land met melkfabrieken te vergelijken waren, maar men dient daarbij in het oog te houden, dat deze fabrieken niet ononderbroken kunnen werken. Voor de functioneering is het noodig, dat een koe eenmaal in de twee jaar kalft. Na het kalven geeft de „fabriek” ruim een jaar lang volop melk, daarna vermindert de melkafgifte echter snel. Een drachtige koe staat droog. Zoodoende geeft ongeveer de helft van alle koeien in Nederland melk, de andere helft niet. Dit proces kan echter niet onbeperkt worden herhaald. Na een zeker aantal jaren worden de koeien minder productief, ook na het kalven, en de boer heeft te overwegen, of een bepaalde koe nog voldoende melk geeft om de kosten goed te maken haar bijna een jaar droog te laten staan en te voederen. Is dit niet meer het geval, dan wordt de koe vetgemest en gaat zij den weg naar het slachthuis op.

Toen nu de Crisis-Rundvee-Centrale drachtige koeien begon op te koopen, teneinde de toekomstige voorraad kalveren te verkleinen, hebben de veehouders in grooten getal koeien laten dekken, die zulks met het oog op de melkproductie beslist niet waard waren en die anders in dit voorjaar aan de vetweiders zouden zijn overgedaan. Dat wil zeggen, dat deze opkoopertij in geen enkel opzicht het toekomstige aantal kalveren heeft beïnvloed. Er werden kunstmatig kalveren in status nascendi gekweekt, die er anders niet zouden zijn gekomen. Het gevolg daarvan is thans, dat de vetweiders niet genoeg koeien konden bemachtigen in dit voorjaar, waardoor de veeprijzen gestegen zijn tot boven het bedrag, dat de Crisis-Rundvee-Centrale bij aflevering bood.

Daarna ging men over tot den aankoop van koeien, die pas hadden gekalft. Hier was de animo veel kleiner. In plaats van ongeveer 140.000 dieren te kunnen opkopen in drie maanden, gelijk men had verondersteld, is men er slechts in geslaagd de hand op 30.000 stuks te leggen vanaf begin Februari. Melkgevende dieren wenschten de boeren niet af te geven, nu de zomer voor de deur stond en men de groote hoeveelheid melk kon binnen krijgen zonder noemenswaardige kosten, omdat de dieren weldra de wei in zouden gaan. Wel heeft men minderwaardige dieren opgepoetst, teneinde ze het uiterlijk van pas gekalft koeien te geven, en dat op zoo een schaal, dat de Crisis-Rundvee-Centrale zelf in een circulaire daarvoor moest waarschuwen. Toen dit trucje niet meer opging kwam de aflevering heelemaal tot stilstand.

Summa summarum heeft dit ingrijpen tot nu toe ongeveer f 13 millioen als verlies opgeleverd, plus het verlies, dat nog komen zal, wanneer een deel

¹⁾ Om het verlies op de afslachting van de 210.000 runderen te dekken, is de accijns op rundvleesch van 10 op 30 pCt. verhoogd. Wordt deze accijns nu verlaagd of moet eerst het verlies worden ingehaald?

der blikken vleesch door te lang liggen zullen zijn bedorven en zelfs de f 0,30 niet meer zullen opbrengen, waarvoor zij te boek staan. Het is zeer te betwijfelen, of er van eenige extra-vermindering van onzen rundveestapel sprake is boven de normale vermindering, die dit jaar door vetweiden en slachten zou zijn verkregen. Wel zijn de veeprijzen belangrijk gestegen, met het noodzakelijke gevolg, dat de rundveehouderij, wat dit onderdeel betreft, meer loonend is geworden en dus de boeren nog moeilijker tot vermindering van den veestapel te brengen zullen zijn.

Als nieuwe pijn op den boog heeft men thans de vervroegde invoering, met 1 Juli a.s., van de beperking van het aantal vrouwelijke kalveren. Iedere boer zal vergunning krijgen voor een zeker aantal kalveren boven de 100 KG., en wat hij meer heeft zal hij moeten verkoopen, wanneer de kalveren dit gewicht beginnen te naderen. Nu wij gezien hebben met welke virtuositeit de veehouders erin slagen, tegen de bedoeling van maatregelen in, daaruit het grootst mogelijke voordeel te trekken, zonder tot wezenlijke vermindering van hun veestapel over te gaan, vreezen wij het ergste voor het succes van den nieuwen maatregel, wanneer de prijzen van melk en vleesch kunstmatig hoog worden gehouden. Wij achter een controle bij de ca. 250.000 veehoudende boeren in ons land een volslagen onmogelijkheid. Als men 500 controleurs aanstelt kunnen deze slechts eenmaal per drie maanden ieder veehoudersbedrijf aan een vluchtige controle onderwerpen, waarbij het gemakkelijk zal zijn eventuele kalveren boven het toegestane aantal tijdig en tijdelijk, gedurende de controle, in eens anders wei onder te brengen.

A. B.

KANTTEKENINGEN BIJ HET RUBBER-RESTRICTIEPLAN.

Het plan tot beperking van het aanbod van rubber is thans in hoofdzaken wereldkundig gemaakt; uit de publicatie mag voorloopig aangenomen worden, dat het in groote trekken ook de instemming der Regeeringen heeft. In het kort komt het hierop neer, dat voor de aangesloten producenten, die de overgrote meerderheid der rubber ter markt brengen, op basis van de potentiële productie quota zijn vastgesteld, welke voor ieders toekomstige participatie in den uitvoer gedurende de jaren 1934 tot en met 1938 den grondslag vormen. De aandeelen der individueele producenten zullen dan tot het totaal van het aandeel van elk productiegebied in den beperkten gezamenlijken uitvoer, vermoedelijk wederom op basis van ieders productie-capaciteit, worden geregeld.

Door voor de deelnemende gebieden den aanplant van rubber en den uitvoer van plantmateriaal te verbieden, wordt verwacht een aanzienlijke toekomstige uitbreiding van den aanplant, die reeds ten opzichte van de consumptie te groot is, te voorkomen.

Een „international rubber regulation committee” zal prijs- en productieregelend optreden door, na overleg met consumenten, het aanbod te regelen, waardoor ernaar gestreefd zal worden den prijs tusschen bepaalde grenzen te houden.

Men kan het voorstel bezien van het standpunt van den tegenstander van elke beperking, doch ook van dat van een voorstander; met de resultaten van het Stevenson schema, van de koffiëvalorisatie en de kina-regeling voor oogen lijkt het mij moeilijk het anders dan zeer sceptisch te bezien; het Comité meent evenwel, dat niet alleen een groeps-, doch ook een publiek belang gediend wordt, zonder deze meening anders te motiveeren dan door het in het vooruitzicht stellen van betere uitkomsten voor overheid, employé's en arbeiders en het dienen van het consumentenbelang door voorkoming van een ontworpen cultuur.

Het doet teleurstellend aan, dat met geen woord

wordt gerept over een groep producenten, wier aanwezigheid tot nu toe elke restrictie heeft doen stranden, de bevolkingsrubber in Nederlandsch-Indië; te meer stelt dit teleur, omdat m.i. betwijfeld moet worden of deze groep van een kunstmatig ingrijpen eenige baat zal ondervinden. Juist omdat de productie-voorwaarden en -verhoudingen zoozeer afwijken van die der ondernemingen en de Indische Regeering steeds heeft vastgehouden aan den eisch, dat een behoorlijke regeling voor haar zou worden voorgesteld, is het van belang omtrent dit vraagstuk nog eens de bekende feiten te herhalen en de moeilijkheden naar voren te brengen, welke hier liggen.

De bevolkingsplanter tapt niet, omdat daardoor nog een verlies beperkt kan worden — wat de onderneming wel doet — doch hij tapt alleen, indien hem dit het relatiefst grootste inkomen geeft. Gegeven een bepaalde prijs, dan weerspiegelt de uitvoer van bevolkingsrubber ook de mate van aantrekkelijkheid in verband met zijn inkomensstreven.

De bevolkingsrubber is, ondanks de kosten der tusschenschakels, het meest „konkurrenzfähige” product en daarmee is dus elke restrictie, welke haar treft, algemeen economisch veroordeeld, omdat bij deze categorie producenten de voortbrengingsmoeite het geringst is; elke geforceerde beperking hier met productie tegen hoogere kosten elders geeft een oneconomische productie. Wil de bevolking niet de benodigde hoeveelheid rubber leveren en is de prijs zoodanig, dat hij voor de ondernemingen ook onvoldoende aantrekkelijk is, dan zal de vraagprijs moeten stijgen, totdat er evenwicht tusschen vraag en aanbod is.

De vraag, of de bevolkingsplanter zelf gebaat is bij een kunstmatige beperking van het aanbod, hangt allereerst daarvan af, of hij zal profiteeren van de prijsstijgende resp. prijsstabiliserende werking, ten behoeve waarvan zij wordt ingevoerd, en dan ook van de uitvoeringsmaatregelen.

De bevolkingsrubber wordt voortgebracht door een groote veelheid van bezitters en tappers van meest kleine tuinen, zoodat invoering van individueele licenties onmogelijk zal zijn, doch tevens elke controle in het binnenland buitengewoon kostbaar zal worden. Men zal dus moeten komen tot een controle op de markten of in de uitvoerhavens, bijv. hetzij door het geven van licenties aan de opkoopters of door het heffen van uitvoerrechten. Ook het stellen van bepaalde eischen aan het uit te voeren product komt tenslotte neer op een dergelijken maatregel.

De transacties tusschen tuinbezitters en tappers eenerzijds en opkoopters anderzijds vallen dus buiten elke controle. Een beperking van den uitvoer van bevolkingsrubber schept in het binnenland daardoor een gevaarlijken toestand, want tegenover een veelheid van latente aanbieders van rubber staat een kleine groep vragers naar dit product, die bovendien weten, dat zij slechts een beperkte hoeveelheid kunnen opkopen. De positie der opkoopters wordt derhalve versterkt, want zij komen door een afgenomen vraag en een even groot aanbod tegenover de aanbieders sterker te staan. Dat maakt het dus wel zeer twijfelachtig, of de bevolkingstapper wel voordeel van een kunstmatige beperking zal hebben.

Dit is even twijfelachtig, indien men zou besluiten bijv. tot toestaan van een gedeeltelijken uitvoer van een hoeveelheid rubber onder voorwaarde, dat het restant zal worden afgestaan of vernietigd. Afgezien daarvan, dat de bevolking tenslotte de prijsdrukken- de werking van een dergelijken maatregel zou ondervinden, zou hier bovendien sprake zijn van een extra oneconomische productie.

Of een stelsel van collectieve licenties doorvoerbaar zou zijn, is mij niet bekend, doch ook dan valt te betwijfelen of de individuen tenslotte voordeel van de regeling zullen ondervinden; wel zullen zeer enkelen er baat bij hebben.

Zoodoende kan ik voor de bevolking voorloopig geen voordeel, doch alleen een nadeeliger positie als gevolg van een invoering der restrictie zien. Daarbij komt nog, dat een gedwongen productiebeperking voor den bevolkingsplanter beteekent een gedeeltelijk blokkeeren van zijn spaarpot, den rubber tuin, wat tot moeilijkheden voor hem kan leiden.

Een vergelijking met de bevolkingsthee gaat niet op; daar heeft het Gouvernement inderdaad prijs-regelend ingegrepen, doch dit was mogelijk, omdat de opkoopters, die het kampongblad verwerken, voor een groot deel grootbedrijven zijn, terwijl de bevolkingsthee in een bepaald gebied geconcentreerd is. Ook hier dreigde in den beginne echter dat ingrijpen juist het tegenovergestelde gevolg te zullen hebben.

Een controle op den rubberopkoop is practisch onbegonnen werk, omdat de verhandeling niet op bepaalde plaatsen kan worden geconcentreerd en bovendien een dergelijke concentratie, ware zij mogelijk, een bevoordeeling van bepaalde groepen producenten zou beteekenen.

Zie ik dit probleem goed, dan zou, gedachtig aan de Regeeringsverklaring, een restrictie nooit tot stand komen, aangezien de bevolkingsrubber m.i. slechts de lasten, niet ook de baten zal krijgen.

Een buitengewoon belangrijk vraagstuk dus: terwijl een tappende bevolkingsproducent onder vrije verhoudingen dit onder alle omstandigheden doet, omdat het hem baten afwerpt, zal deze economisch sterk staande producent juist onder een restrictie in de ongunstigste verhouding komen te staan.

Met groote belangstelling moet dan ook afgewacht worden tot welke regeling men hier zal komen.

Naast deze lacune valt de verdeling van het aanbod in het toekomstige aanbod op. Wij mogen aannemen, dat de sterkste producenten den strijd ook het langst hebben volgehouden.

Tot de vereischten, welke de kracht der producenten bepaalden, behoorden niet alleen hoogproducerende aanplantingen en mede daardoor lage kostprijzen, doch ook een juiste taxatie der te loopen risico's; onder deze risico's neemt het economische zeker de voornaamste plaats in bij de rubber, waar ziekten en plagen tot nu toe niet zeer ingrijpend voor de productie zijn opgetreden. Het economisch risico is hier het conjunctuur-risico, dat aan de rubber is verbonden, nl. dat na een periode van hooge prijzen de productie-capaciteit zoodanig wordt vergroot, dat in de toekomst een overproductie ontstaat, welke samengaat met verlieslatende prijzen, totdat de consumptie-toeneming die der productie weer heeft ingehaald of de voortbrengings-mogelijkheid is ingekrompen, in beide gevallen dus een proces van jaren. Daardoor is mede een der vereischten een middelensaldo ter overbrugging van verliesbrengende perioden. Deze conjunctuurgolving heeft zich in de achter ons liggende jaren herhaaldelijk voorgedaan en speciaal in de twintiger jaren werd de aanplant van hevea sterk uitgebreid; eensdeels op grond van de verwachte toeneming van het verbruik, anderdeels evenwel ook, omdat men verwachtte met het hoogwaardige plantmateriaal de inferieure aanplantingen te kunnen verdringen.

Toen bleek, dat, ook afgezien van de afgenomen consumptie, een te groot aanbod kwam, zette, geaccentueerd door een teruglopend verbruik, een prijsdaling in, welke tenslotte leidde tot een nieuw evenwicht tusschen vraag en aanbod op een peil, waarop slechts de bevolkingsrubber en daarmee gelijk te stellen groepen taptten om een inkomen te verkrijgen, alle andere groepen evenwel den tap voortzetten, omdat dit minder nadeelig was dan een staking van den tap. Het risico kwam hier dus scherp tot uiting en allengs hebben steeds meer producenten den tap geheel of ten deele moeten staken, de bevolkingstappers omdat zij voordeeliger iets anders konden doen, de ondernemingen omdat het verlies te

groot werd of de middelen, resp. het crediet, uitgeput waren.

Terwijl nu logisch zou zijn, ook internationaal, die producenten, die den strijd hebben volgehouden, allereerst aan bod te laten komen, teneinde hun thans ook voor hun efficiëntie te beloonen, worden quota vastgesteld, die hiermede geen rekening houden. Tenzij in de verschillende regionale regelingen, welke nog moeten komen, hierop wederom correcties zouden worden toegepast, dreigt hier de onbillijkheid, dat producenten, die den strijd hebben volgehouden, thans gedwongen worden te beperken ten bate van hen, die hem moesten opgeven.

Bovendien geeft hier de uitwerking nog andere moeilijkheden; kunnen wij voor de ondernemingen zeggen, dat de „fittest” waren zij, die bleven voortbrengen bij een prijsstabilisatie op een hooger niveau, komen er voor de bevolkingsrubber steeds meer producenten bij, die met winst kunnen produceeren, doch gedwongen worden niet te tappen (anders zou geen restrictie noodig zijn!) ten bate van andere producenten, die in een nadeeliger positie zijn. In de individuele verdeling ligt ook, indien deze op basis der potentiële productie zou geschieden, het onlogische van elke rubberrestrictie, dus ook van deze.

Onlogisch is zij allereerst reeds daarom, omdat, tenzij de aanplantingen van hoogwaardig plantmateriaal zijn aangelegd op grond van een verwachte verbruiksstijging — een optimisme dat thans blijkt een foutief inzicht, althans voorloopig, te zijn geweest — deze moesten dienen om de inferieure aanplantingen te verdringen. Was verdringing inderdaad de bedoeling, dan is het onlogisch van producenten-standpunt gezien thans die overbodige aanplantingen te gaan steunen; integendeel hoe eerder de productie daarvan ophoudt, des te spoediger is het resultaat, dat men voor oogen had, bereikt.

Was inderdaad de aanplant het gevolg van een foutief inzicht, dan worden die fouten nu gestraft, en heeft het plan tot beperking alleen steun aan een bepaalde groep ten doel.

Bij een invoering van een licentiestelsel op basis der productiemogelijkheid geschiedt echter noch het eene noch het andere. Integendeel, men gaat ervan uit, dat beide groepen in het leven moeten blijven en dus recht op een aandeel in de productie hebben.

Het behoeft geen betoog, dat verdeling op die basis voor landen, die aan de uitbreiding niet of minder hebben meegedaan, een groote onbillijkheid inhoudt. Zij hadden zich in hoofdzaak op een bestaande consumptie ingesteld en worden nu gedwongen tot een aanzienlijke productiebeperking, omdat anderen de vooruitzichten van de rubber te geflatteerd zagen, resp. hun concurrentie-vermogen hebben overschat.

Dit geldt speciaal voor die ondernemingen, welke ook in den moeilijksten tijd den strijd hebben volgehouden, toen anderen hem moesten opgeven. Deze komen daardoor dus gedwongen ongunstig te werken ten gerieve van hun concurrenten.

Voor hen toch beteekent de rubberrestrictie allereerst een aanzienlijke verhooging van den kostprijs; reeds een beperking met 30 pCt. zou de all-in-kosten der Indische ondernemingen vermoedelijk boven de 20 cts. per hKG. brengen, terwijl elke verdergaande beperking tot een verdere verhooging leidt. Indien daarnaast dan een verhooging van de loonen voor personeel en arbeiders in uitzicht wordt gesteld — en eventueel door de Regeeringen dwingend voorgeschreven — dan rijst de vraag of hier tenslotte nog bij een prijs van 4 à 5 d. (goudbasis) dus 22 à 27½ cts. per hKG. een redelijke belooning voor de goede producenten overblijft.

Toegegeven moet worden, dat moeilijk uit te maken valt, hoeveel iedere producent bij dezen prijs zou kunnen voortbrengen, doch anderzijds, neemt men de potentiële productie als maatstaf. Waarom is de In-

dische dan slechts 352.000 ton, terwijl reeds voor de bevolkingsrubber indertijd ramingen liepen van 250 à 350.000 ton?

Het constateeren, dat practisch nagenoeg de geheele productie aan het restrictie-plan deelneemt en dan te verwijzen naar het jaar 1933 is op zichzelf wel juist, doch geeft toch niet volkomen den toestand in de toekomst weer, want daarbij wordt uit het oog verloren, dat er nog verschillende latente producenten zijn, bijv. de aanplantingen der Amerikanen, terwijl het regeneraat bij een prijsstijging ook wederom een grotere rol zal gaan spelen.

Men koestert, mede naar aanleiding van het in 1933 sterk toegenomen verbruik, goede verwachtingen voor de toekomst en zeker heeft de regeling de verbetering der consumptie — hoewel hier mede sprake is van een verplaatsing van zichtbare naar onzichtbare voorraden — mede, doch gezien de bezwaren, die aan elke kunstmatige beperking, speciaal ook voor de toekomst, zijn verbonden, is toch de vraag gewettigd of het natuurlijk herstel niet ware te prefereren geweest boven dit kunstmatige ingrijpen; het verbruik in de nabije toekomst wordt door deze regeling zeker niet bevorderd, de resultaten van de verhoogde research-activiteit zullen pas op den langen duur tot uiting komen.

Hoe groot voor talrijke producenten de nadeelen dezer regeling zullen zijn, zal eerst vastgesteld kunnen worden, nadat de regelingen voor de verschillende gebieden bekend zijn; wordt op de basis-cijfers een restrictie van 35 pCt. toegepast, dan zullen tal van ondernemingen tot een grotere beperking worden gedwongen, doch te dezen aanzien moet afgewacht worden.

Wellicht is het mogelijk in de regionale verordeningen ten deele te voorkomen wat de algemeene regeling dreigt te doen ontstaan, doch dat door deze, of welke andere, voorstellen ook de rubberproductie weer op een gezonde basis wordt gebracht, mag betwijfeld worden.

Eén feit echter moet vastgesteld worden; het plan, dat thans ter uitwerking wordt voorgesteld, is en in zijn omvattendheid en in zijn uitwerking zeker wel het beste, dat kon worden verkregen; het mist de fouten, die aan vroegere regelingen waren verbonden; het heeft, en moest natuurlijk hebben, de bezwaren, welke aan elk kunstmatig ingrijpen inhaerent zijn, doch die wellicht, juist dank zij het vastleggen der hoofdlijnen alleen, in de nadere uitwerkingen nog tot een minimum kunnen worden gereduceerd. Speciaal de Nederl.-Indische Regeering staat dan evenwel nog voor een moeilijke beslissing.

J. F. H.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE ENGELSCHEN BEGROTING.

Prof. Dr. P. Geyl te Londen schrijft ons:

Dat Mr. Neville Chamberlain in staat zou zijn over het afgelopen financiële jaar een batig saldo aan te wijzen en dat hij dus voor het komende jaar eenige ruimte van beweging hebben zou, was al lang bekend. Het overschot op het afgelopen jaar was £ 31.000.000. Op zijn nieuwe begroting rekende de Kanselier, dat hij £ 29.000.000 te veel zou binnen krijgen. De groote vraag, of hij de werklozen, de ambtenaren of de belastingbetalers bevoordeelen zou, werd beantwoord met een brokje voor elke categorie. Wat een verschil met den toestand van vóór drie jaar! Wat een triomf voor de Nationale Regeering! 's Lands financiën hersteld, de offers, die de crisis eischte, reeds gedeeltelijk ongedaan gemaakt, eindelijk het ergste achter den rug, voorspoed in het zicht!

Zoo hebben de meeste kranten de laatste weken, op het voorgaan van de regeering zelf trouwens, geschreven. De aanhangers van het bevind beschouwen de begroting als de rechtvaardiging van al de groote maatregelen in en sedert 1931 genomen en de kritiek

van Labour-zijde werd met spot ontvangen als een uiting van verlegenheid en spijt. Want het herstel van de vroegere werkloosheidsuitkeering en tegelijk een verlaging van de inkomstenbelasting, moest dat niet populair zijn, moest dat de oppositie niet van haar dierbaarste grief berooven en de verkiezingskansen van de regeeringspartij buiten gevaar stellen? Iedereen denkt al aan de verkiezingen, al zijn zij vermoedelijk nog ruim twee jaar ver, en heel de conservatieve pers meende in de begrooting onweersaanbare verkiezingspropaganda gevonden te hebben.

Daar is de tusschentijdsche verkiezing te Hammersmith, een Londensche volksbuurt, nu al rauw tusschengekomen. De herleving van de Arbeiderspartij, door de Londensche „graafschaps”-verkiezingen onlangs zoo luide aangekondigd, is door de begrooting blijkbaar volstrekt niet gestuit. En als men haar op de keper beschouwt, is het ook waarlijk zoo moeilijk niet om af te dingen op de loftuitingen en zegezingen, waarmede zij door de Conservatieven is ontvangen.

Om te beginnen het overschot over het jaar, dat achter ons ligt. Dat is voornamelijk voortgekomen uit twee bronnen, die volstrekt geen weelde of welvaart verraden. Ten eerste hebben de nieuwe invoerrechten meer opgeleverd dan voorzien was; ten tweede is er één multimillionnaire overleden, wiens fortuin aan de schatkist de ongelooflijke som van £18.000.000 moet hebben opgeleverd. De inkomstenbelasting heeft aan de raming van een jaar geleden, die lager was dan het vorige jaar, beantwoord. Indien, tenslotte, de schulddelging niet opgeschort was geweest en de betaling aan Amerika stopgezet, zou er heel geen overschot geweest zijn. Men weet, dat het overschot volgens de wet toch voor schulddelging gebruikt moet worden.

Volgens de meeste deskundigen heeft de Kanselier ook voor het komende jaar zuinig geraamd en men veronderstelt wel, dat hij dit gedaan heeft om, waar hij nog geen post voor schulddelging heeft aangedurfd, langs den omweg van weer een overschot toch iets te doen om dien drukkenden last, drukkend ook na de geslaagde conversie van verleden jaar, te verminderen.

Wat nu „de verdeling van den buit”, de verlichting van verschillende groepen op de nieuwe begrooting, betreft, hier is de klacht van de linkerzijde, dat Mr. Chamberlain het minst gedaan heeft voor hen, die het het hardst noodig hebben. Er is door de noodmaatregelen van 1931 niet alleen 6 pence per pond inkomen aan de belasting toegevoegd (van 4 sh. 6 d. tot 5 sh., en in 1930 had Snowden den standaard al van 4 sh. opgevoerd), de vrijstellingen van lagere inkomens en op grond van kinderen en dergelijke zijn ook besnoeid. Nu die vrijstellingen niet hersteld worden, komt de sixpencevermindering aan de grootere inkomens veel meer ten goede dan aan de kleinere. Dan krijgen de ambtenaren maar de helft van hun salariskorting terug. En ook de werkloozen komen door nieuwe en strengere bepalingen, die van kracht blijven, niet wezenlijk tot de positie van 1931 terug. Terwijl bovendien de vermeerdering van hun uitkeering voor een groot deel niet uit de begrooting, maar uit het werkloosheidsfonds, d.w.z. uit een speciale belasting op de loonen, wordt bekostigd. De sixpence, die van de inkomstenbelasting afgaat, betekent £20.500.000 van de £29.000.000, waarover de Kanselier meent te kunnen beschikken.

Dit zijn eenvoudige feiten. De conservatieve bladen herhalen op alle toonaarden, wat Chamberlain zelf gezegd heeft, namelijk, dat de belastingverlichting den kooplust der koopkrachtige klassen zal aanmoedigen en dat op deze indirecte wijze de minder goeden meer zullen profiteren, dan wanneer men hun belastingdruk door de oude vrijstellingen in hooger mate had verminderd. Dit is een redeneering, die op alle belangen toegepast kan worden. De La-

bour-critici houden vol, dat een royaler behandeling van de werkloozen en van de loontrekkers van den staat zich nog onmiddellijker in grooter kooplust omgezet zou hebben. Het is in ieder geval mogelijk — en het gebeurt in alle linksche organen en op alle verkiezingsvergaderingen — om te betoogen, dat de Kanselier de rijken boven de armen bevoordeeld heeft. Waar dan nog bijkomt, dat de tariefpolitiek, waardoor de indirecte belastingen zooveel meer opbrengen, den druk toch al gedeeltelijk van de hogere inkomens afwentelt. In het afgelopen jaar kwam 56% pCt. van de staatsinkomsten uit directe belastingen tegen 63 pCt. drie jaar geleden; in het komende jaar zal de proportie nog lager zijn.

Per slot van rekening is de begrooting dus (en men kon niet anders verwachten) een conservatieve begrooting. Het gejuich in de conservatieve pers is begrijpelijk genoeg, maar dat klinkt weinig overtuigend in de kringen, waar Labour het van hebben moet.

Een feit, zal men zeggen, blijft toch: namelijk dat Engeland de financiële crisis, die drie jaar geleden zoo ernstig leek, te boven is. Vóór de regeering daar echter politieke winst uit slaan kan, moet zij met allerlei bedenkingen rekening houden. De Labour-politici, die in 1931 zoo deerlijk onthutst waren door de houding van hun toenmalige leiders, MacDonald en Snowden, zijn nu geneigd uit te roepen, dat het verloop van zaken bewijst, hoe overdreven en kunstmatig die paniek was en hoe onnoodig de drastische maatregelen ten koste van de werkloozen. Dat is zeker een heel gemakkelijk gepraat. Het werkloosheidsfonds kan op dit oogenblik meer dragen, omdat er in de laatste maanden een zeer aanmerkelijke vermindering van de werkloosheid plaats heeft gehad. Dat er een verbetering ingetreden is onder de Nationale Regeering, kan eenvoudig niet ontkend worden. Maar, vragen de critici, is dat het werk van Chamberlain? en zal zijn begrooting alles doen wat gedaan kan worden om het herstel te verhaasten? En dat deze begrooting uiterst negatief is, is zeker waar. De „expansionisten” missen er vrijwel alle poging in, om, behalve door de belastingverlaging, het bedrijfsleven aan te moedigen. Inkrimping en bezuiniging zijn onder Chamberlain het wachtwoord geweest. Nu, zoo wordt er gezegd, zal toch het oogenblik gekomen zijn om op groote schaal werkgelegenheid te verschaffen door een plan van openbare werken. Maar het geheele probleem is door den kanselier niet aangeroerd.

Zonder twijfel meent hij, dat in dit opzicht de nieuwe protectionistische politiek genoeg doet. Het is wonderlijk om Neville Chamberlain, den overtuigdsten voorstander van den nieuwen koers, te hooren klagen, dat de wereldhandel nog blijft kwijnen, dat het links en rechts opschietend economisch nationalisme de vrije handelswegen nog steeds verspert. Met een echt Engelsch egocentrisme — het is deze eigenschap, die buiten het eiland zoo vaak schijnheiligheid genoemd wordt — kan Chamberlain (en hij is waarlijk de eenige niet) de protectionistische politiek, die hij zijn geheele leven aangepreekt heeft, wettige zelfverdediging noemen, als hij ze zelf toepast, en ze van ieder ander plechtstatig als een wereldeuvel bestraffen.

Wettige zelfverdediging is trouwens niet de eenige schoonklinkende naam, voor wat Engeland doet: ontwikkeling van de eigen mogelijkheden, concentratie op de eigen markt — alles zaken, die als de Engelschman ze zelf doet, geen economisch nationalisme heeten mogen. In ieder geval is Chamberlain, en zijn de meeste conservatieven met hem, overtuigd, dat de verbetering in Engeland's economischen en financiële toestand grootendeels aan de nieuwe handelspolitiek te danken is. De vrijhandelaar mag dit betwisten, hij mag wijzen op het feit, dat de verbetering geen nationaal, maar een wereldverschijnsel is, hij mag betoogen, dat integendeel Engeland's politiek

een krachtigen stoot gegeven heeft aan die steeds verdergaande belemmering van het internationaal verkeer, welke de Kanselier zelf betreurt, en dat de protectionistische ontwikkeling de verbetering, die ingezet heeft, vertraagt en de werkloosheid, die afneemt toch op een hoog peil houden zal; daarmee zal hij weinig indruk maken, zoolang de verbetering aanhoudt. Het is voor de protectionisten een onschatbaar tactisch voordeel, dat hun politiek op het laagste punt van de werelddepressie is ingevoerd. Het is wel waar, dat dit de „Nationale” combinatie niet noodzakelijkerwijs aan stembusoverwinningen helpen zal. Maar het stijft hen in hun eigen protectionistische overtuiging, het draagt bij tot de cohesie en daadkracht der zittende regeering. En hoe langer zij aanblijft en haar protectionistischen koers volhoudt, des te moeilijker zal het zijn daarop terug te komen.

SCHATTING VAN DE MET BIETEN TE BEBOUWEN OPPERVLAKTE VAN EUROPA IN 1934.

Dr. G. Mikusch te Weenen schrijft ons:

Hoewel in eenige landen over de huidige met bieten te bebouwen oppervlakte nog onzekerheid heerscht, staat toch in het meerendeel van de gevallen al eenigszins vast, welke oppervlakten met suikerbieten zullen worden beplant.

	Met bieten bebouwde oppervlakte in 1000 HA.			Bietsuikerproductie in 1000 metr. tons ruwsuikerwaarde	
	Raming			Raming	Opbrengst
	1934	1933	1932	1933/34	1932/33
Duitschland 1) ..	345	280	225	1.420	1.088
Dantzig 2)	5	5	5	26	22
Tsjecho-Slowak. 144	139	138	518	634	
Oostenrijk	49	46	43	170	165
Hongarije	38	38	33	135	103
Frankrijk	270	247	245	945	1.022
België	53	53	53	247	265
Nederland	45	47	40	290	240
Polen 1)	110	99	115	343	417
Denemarken ..	44	44	38	254	192
Zweden	50	51	41	305	235
Italië	85	79	75	296	319
Spanje	85	90	82	245	260
Joego-Slavië ..	20	24	33	74	85
Roemenië	35	52	20	143	57
Bulgarije	5	10	11	45	29
Zwitserland ..	2	2	1	9	7
Gr.-Brittannië 150	148	103	523	373	
Iersche Vrijstaat 18	8	6	35	27	
Finland	3	3	2	7	6
Letland	15	13	8	32	27
Lithauen	4	4	6	9	18
Turkije (Europ.) 12	14	10	42	18	
Europa zonder Sovjet-Rusland 1.587	1.496	1.333	6.113	5.609	
Sovjet-Rusland 1.273 3)	1.200 3)	1.537	1.000	796	
Totaal Europa 2.860	2.696	2.870	7.113	6.405	

1) Alleen de bietenoppervlakte, waarvan de oogst tot suiker verwerkt wordt.

2) Zonder de te bebouwen oppervlakte voor de suikerfabriek Marienburg, welke tot Duitschland wordt gerekend.

3) Cijfers van het officieele plan.

Hierbij moge het volgende worden opgemerkt. Allereerst is het duidelijk, dat in het bijzonder in de landen, waar, zoals in Duitschland, Tsjecho-Slowakije, Hongarije en Polen, de bietencontracten niet voor bepaalde oppervlakten, maar voor hoeveelheden worden afgesloten, thans nog niet met volle zekerheid kan worden vastgesteld, welke oppervlakte met bieten bebouwd zal worden. De Mei-enquête van de Internationale Vereeniging voor de Suikerstatistiek zal hierover wel nauwkeuriger inlichtingen verschaffen, doeh zullen, zoals de ervaring leert, van tijd tot tijd ook nog in verdereverwijderde periodes belangrijke verbeteringen moeten worden aangebracht. Een bijzonder voorbehoud moet voor de schattingen van Bulgarije en Sovjet-Rusland worden gemaakt.

Ondanks het gevorderde tijdstip is de vraag betreffende den omvang van den bietenbouw in Bulgarije nog steeds niet opgehelderd. Van de vier suikerfabrieken, die voor een campagne in aanmerking komen, zou alleen de coöperatieve fabriek in Dolna Mitropolja dit jaar kunnen werken, terwijl de drie andere fabrieken wegens de groote suikervoorraden, die zij al sedert jaren hebben, een jaar zouden willen stilstaan, zooals ook in 1925/'26 is geschied. De regeering wenscht daarentegen, dat in alle fabrieken zal worden gewerkt en is dan ook alleen tot concessies met betrekking tot de te produceeren suikerhoeveelheden bereid, een standpunt, dat begrijpelijk is, omdat zij aan de duizenden bietenverbouwers denkt, die alleen, dank zij deze cultuur, nog iets verdienen kunnen. Het in de schatting aangegeven cijfer van 5.000 H.A. is dus eenigszins willekeurig en kan nog een groote verandering ondergaan. Voor de Sovjet-Unie is een particuliere schatting in het geheel niet mogelijk. In de tabel zijn de cijfers opgenomen, die in de laatste ambtelijke berichten worden genoemd.

Aan de vaststelling van den omvang van den bietenverbouw wordt hoofdzakelijk daarom aandacht geschenken, omdat men daaruit bepaalde conclusies voor de komende campagne kan trekken. Het spreekt vanzelf, dat niet alleen de grootte van den verbouw, maar ook de groei der bieten, alsmede de weersgesteldheden ten tijde van den oogst en de verwerking van belang zijn. Uit de te bebouwen oppervlakte zijn, op grond van jarenlange ervaring betreffende de gemiddelde opbrengsten, berekeningen over den omvang van de a.s. suikerproductie mogelijk. Dergelijke berekeningen benaderen de waarheid, indien in een jaar de weersgesteldheden normaal zijn. Wordt de gemiddelde opbrengst aan ruwsuiker, die in de laatste drie jaren en in de laatste vijf jaren verkregen is, aangenomen voor de oppervlakte, die dit jaar bebouwd zal worden, dan krijgt men het volgende beeld:

	Geraamde te bebouwen oppervlakte in 1000 HA.	Suikerproductie 1934/'35, indien de opbrengst per H.A. overeenkomt met het gemiddelde van de oogsten in		
		'31/'32	'33/'34	'29/'30-'33/'34
		in 1000 metr. ton ruwsuikerwaarde		
Duitschland	345	1.701	1.711	
Dantzig	5	23	24	
Tsjecho-Slowakije 144	616	639		
Oostenrijk	49	184	192	
Hongarije	38	113	121	
Frankrijk	270	1.069	1.096	
België	53	241	245	
Nederland	45	251	240	
Polen	110	391	414	
Denemarken ...	44	218	215	
Zweden	50	263	252	
Italië	85	323	320	
Spanje	85	266	266	
Joego-Slavië ...	20	45	44	
Roemenië	35	108	112	
Bulgarije	5	16	14	
Zwitserland ...	2	8	8	
Groot-Brittannië 150	507	512		
Iersche Vrijstaat 18	79	82		
Finland	3	7	7	
Letland	15	40	40	
Lithauen	4	10	10	
Turkije	12	25	23	
Europa zonder Sovjet-Rusland ..	1.587	6.504	6.587	

Vanzelfsprekend gaat het hier niet om een schatting, maar alleen om een zeker steunpunt voor het geval de suikeropbrengst overeenkomt met het gemiddelde van de laatste drie resp. vijf jaren. Opgemerkt dient te worden, dat in de meeste landen de suikeropbrengsten van de laatste vier jaren eerder boven het normale lagen en dat de weersgesteldheden gedurende den winter en de laatste maanden in vele streken tot ernstige bezorgdheid aanleiding gaven.

AANTEKENINGEN.

De betrekkingen tusschen banken en industrie in Frankrijk.

Het vraagstuk van de financiering van de industrie staat in ons land reeds jaren in de belangstelling van industriëlen, bankiers en theoretici. In den laatsten tijd is deze belangstelling, mede tengevolge van de tijdsomstandigheden, sterk toegenomen. Nadat het Nederlandsch Economisch Instituut in 1932 een studie had gepubliceerd over de betrekkingen tusschen banken en industrie in België, hebben de directeuren van de Economisch Technologische Instituten te Tilburg en te Maastricht aan het einde van het vorige jaar een rapport inzake industrie-financiering in Noord-Brabant en Limburg uitgebracht. Uit dit rapport blijkt o.a., dat de belangstelling van de Nederlandsche bankiers voor de practische oplossing van dit vraagstuk grooter is dan enkele jaren geleden. Het genoemde rapport diende dan ook als voorbereiding voor de oprichting van een Industriebank in Limburg.

Gezien de moeilijkheden, die de financiering van de industrie met zich brengt, is het toe te juichen, dat ook de theoretische belangstelling voor dit vraagstuk blijft bestaan. Want dat deze belangstelling er is, blijkt uit de tweede publicatie, die over dit onderwerp door het Nederlandsch Economisch Instituut is uitgegeven, getiteld „De Betrekkingen tusschen Banken en Industrie in Frankrijk” van de hand van Dr. A. Treep.

* * *

Als uitgangspunt van het moderne bankwezen in Frankrijk is het *Crédit Mobilier*, opgericht door Saint-Simon, te beschouwen, daar het reeds de drie richtingen inhield, waarin het bankwezen zich zou ontwikkelen, t.w. de depositobank, de financieringsbank en de participatiemaatschappij. Na den val van het C. M. ontstaat een zekere arbeidsverdeling in het bankwezen, die echter eerst na de Bontoux-crisis in 1882 haar volle beteekenis verkrijgt.

De ontwikkeling van de depositobanken stond vóór den oorlog sterk onder den invloed van Henri Germain, den leider van het *Crédit Lyonnais*. Hij was de eerste, die zich realiseerde, dat het Fransche kapitalisme als reactie op de uitbundige periode van het Saint-Simonisme een sterk conservatief en statisch karakter aannam. Richtlijnen van zijn politiek waren daarom: 1) aantrekken van de gelden van den thans oppermachtigen kleinen spaarder; 2) het aanwenden dezer gelden in zuivere geldmarktoperaties, hetgeen dus het afstooten der financieringsfunctie beteekende; 3) het afzetten van massale emissies onder het publiek en wel hoofdzakelijk obligaties, van meest buitenlandschen oorsprong. De andere banken copieerden dit stelsel nauwgezet, het minst ver ging de *Société Générale*, die het karakter van gemengde bank behield. Hierdoor ontstond een streng gecentraliseerd bankwezen met een sterk bureaucratistische structuur.

Hoewel de credietverleening aan buitenlandsche staten en het afzetten van vreemde effecten sterk domineerden, vonden de groote Fransche ondernemingen toch alle gewenschte credietfaciliteiten bij de depositobanken tot zelfs blanco-credieten. De middengroote en kleine ondernemingen kwamen echter sterk tekort, daar haar steeds moeilijk te verschaffen onderpanden gevraagd werden. Ook voor haar emissies legden de depositobanken weinig belangstelling aan den dag.

Als complement der depositobanken ontstonden de financieringsbanken (*banques d'affaires*), wier geschiedenis tot 1914 in hoofdstuk III behandeld wordt. Deze banken houden zich bezig met de financieringsfunctie in den ruimsten zin des woords. Zij werken met haar eigen groot kapitaal en nemen de vreemde middelen in overgrootte meerderheid op vasten termijn op. Daarnaast kunnen zij rekenen op den

steun van bevriende groepen groote kapitalisten. De bankzaken werden slechts binnen de eigen groep verricht.

Daar zij zich slechts tot een beperkte cliëntèle wendden, behoeven zij niet over filialen te beschikken. Ook voor de financieringsbanken was het buitenland tot 1914 belangrijker dan Frankrijk zelf. Binnenslands beperkten de relaties zich tot groote ondernemingen, aan wie elk gewenscht crediet werd verleend. Voor credietverleening aan kleinere ondernemingen waren zij door haar gecentraliseerde structuur niet geëigend. Voor kleinere emissies interesseerden zij zich al evenmin.

Voor de locale banken brak na 1882 een moeilijke tijd aan. Van alle kanten worden zij in haar bestaansmogelijkheden bedreigd; van boven door de grootbanken, van onderen door de spaarbanken, terwijl ook de Banque de France zich tot een gevaarlijke concurrente ontwikkelt. De grootbank bestreed de locale bank met twee wapenen, met het effect, dat zich door de uitstekende service der grootbanken in een steeds grootere populariteit ging verheugen en door onderbieding op de discontomarkt.

De locale banken wisten zich echter te redden door specialisatie en door nauwere samenwerking. Het eerste werd bereikt door sterke aansluiting aan het regionale bedrijfsleven. Daar deze industrie-financiering echter een belangrijke vermeerdering van risico's met zich mede bracht, was een evolutie van locale naar regionale bank ter verkrijging van meerdere risicoverdeeling geboden.

De nauwere samenwerking der regionale banken weerspiegelt zich in het oprichten van de *Société Centrale des Banques de Province*, een financieringsbank, die ten doel had den leden aandeelen in emissies te bezorgen en de aangesloten banken op het gebied van het effectenwezen te oriënteren. Door de regionale banken is veel verdienstelijk werk op het terrein van industrie-financiering verricht, speciaal in Lotharingen. De middengroote en kleine onderneming hebben zij in ruime mate met blanco-credieten op langen termijn gesteund. Toch waren deze banken niet talrijk en niet kapitaalkrchtig genoeg om aan de vraag te voldoen.

Het bankwezen in Frankrijk vertoonde intusschen vóór den oorlog de volgende leemten:

- 1) het bankwezen schiet tekort, waar het betreft credietverleening op gemiddelden termijn aan de middengroote en kleine onderneming;
- 2) de banken interesseeren zich niet voldoende voor de emissies van de middengroote ondernemingen;
- 3) de exportfinanciering op langen termijn was onvoldoende. De oorlog plaatste het industrie-probleem in het centrum van het bankwezen. Na den oorlog bleef de Fransche industrie zich in snel tempo ontwikkelen; erkend moet echter worden, dat niet-economische motieven hierbij een groote rol speelden.

Deze structuurverschuivingen noodzaakten ook het bankwezen tot heroriëntering. Daar haar internationaal emissiebedrijf, tengevolge van de geschokte internationale verhoudingen en het tot 1933 geldende kapitaalexportverbod, vrijwel stillag, waren de depositobanken gedwongen grootere aandacht aan het industriëel crediet te besteden. Zij werden soepeler met blanco-credieten, trachtten tot nauwere aanpassing aan de diverse streken te komen en interesseerden zich thans regelmatig voor emissies van kleinere ondernemingen. Daar echter door het karakter der depositogelden een evolutie in de richting van het gemengde bankwezen technisch niet mogelijk was, kwam de behoefte naar voren om speciale organen (participatiemaatschappijen) voor de industrie-financiering te scheppen. Deze participatiemaatschappijen, die zich vooral op het terrein van gemiddeld en lang crediet bewegen, werden opgericht door een bank alleen, door meerdere banken in combinatie, of soms door een groep banken en een industriële groep tezamen.

Is dus voor de depositobanken een uitbreiding der financieringszaken te constateeren, voor de financieringsbanken is juist de sterke toeneming van het aantal gewone bankoperaties, ook los van de eigenlijke groep, karakteristiek. Ook voor de financieringsbanken is een veel nauwere vervlechting met het Fransche bedrijfsleven in alle gelederen te bespeuren. Door middel van participatiemaatschappijen worden thans ook kleinere ondernemingen in de belangensfeer van de Fransche financieringsbanken getrokken.

De regionale banken beleefden een periode van grooten bloei tot aan de stabilisatie van den Franc. Zij breidden zich uit en begonnen deposito's van alle lagen der bevolking aan te trekken, waardoor haar positie dezelfde gevoeligheid verkreeg als die der depositobanken. Zij werden hierdoor gedwongen haar risico's te verminderen, waardoor zij het type der depositobanken naderden. Dit aanpassingsproces is echter door de inflatie belangrijk vertraagd, tengevolge waarvan een groot aantal regionale banken in moeilijkheden geraakte. Het is vooral het Crédit Industriel et Commercial, dat onder deze omstandigheden zijn machtspositie bij de regionale banken gestadig versterkte, speciaal na het échec van de Société Centrale des Banques de Province. De regionale banken zijn dus uiteindelijk weer in het grootbanksysteem opgenomen. Zij doen thans minder voor de industrie dan voorheen; de hierdoor ontstane leemte werd aangevuld, doordat zij, met het Crédit Industriel samen, een participatiemaatschappij oprichtten.

Bracht dus de sterke industrialiseering een meer industrieel getinte bankpolitiek met zich mede, anderzijds bereikte een deel der industrie een dusdanigen graad van ontwikkeling, dat zij zich van de banken emancipeerde en haar eigen credietorganen schiep, of bepaalde banken onder haar contrôle bracht. Bijzonder sterk werkt deze tendens in de zware industrie (Union des Mines) en de electriciteitsbranche.

Het Fransche bankwezen is thans op het gebied van het industrieel crediet voldoende geoutilleerd. De ontwikkeling is echter nog in het begin; de participatiemaatschappijen zijn nog slechts van recenten datum in de meeste gevallen. De oplossing, die de depositobanken voor het industrieel crediet gevonden hebben, heeft het groote voordeel, dat het karakter der banken onaangestaan bleef, daar de credietverleening op langen termijn in een apart orgaan is ondergebracht. Bovendien waarborgt dit systeem een intensieve contrôle op het geheele betalingsverkeer van de cliëntèle.

Voor het voeren van een bewuste industriepolitiek — remmen in hausse-tijd — credietexpansie in depressieperiode — zijn deze organen echter nog te klein. Wel treedt het Fransche bankwezen door haar langzame credietverleening remmend op in hausse, maar de credietexpansie in de depressie is als onvoldoende te beschouwen. Niet alleen, dat de Banque de France den internationalen toestand door haar goudpolitiek zeer ongunstig beïnvloedde, doch ook het particuliere bankwezen was voor deze taak nog niet berekend.

Verdere schaduwzijden zijn voorts nog: de neiging om de voorzichtigheid te overdrijven en het te sterk steunen op persoonlijke relaties, hetgeen een rationeel zakendoen in den weg staat. Ook t.a.v. den kapitaalexport heeft het bankwezen gefaald, al erkent de schrijver, dat de banken door het sterke regeeringsingrijpen in de kapitaalexportpolitiek niet vrij geweest zijn.

Dr. Treep bespreekt aan het eind van zijn lezenswaardig boek ook de vraag, wat de geschiedenis van het bankwezen in Frankrijk voor Nederland heeft te leeren. De oprichting van een financieringsbank heeft volgens hem geen zin, omdat het probleem van de industriële credietverleening in Nederland vooral

de middengroote en kleine ondernemingen betreft. De financieringsbank kan zich door haar gecentraliseerde structuur moeilijk met kleinere ondernemingen bezig houden. De schrijver geeft daarom voor Nederland de voorkeur aan het oprichten van participatiemaatschappijen door een grootbank alleen, door meerdere banken in combinatie, of door een bank en een bepaalde industriële groep. Dr. Treep sluit zich, wat dit betreft, aan bij de conclusies van Dr. H. van der Valk in zijn studie over het Belgische bankwezen.

Op deze wijze worden, aldus de schrijver, de voordelen van een financieringsbank bereikt, zonder de nadeelen van een industriebank, die alleen lange credietzaken doet. De loopende bankzaken worden door de grootbank verricht, de financieringszaken door de participatiemaatschappij. Een volledige contrôle op de onderneming is daardoor gewaarborgd, wanneer de participatiemaatschappij althans over een behoorlijken staf van ingenieurs beschikt. Behalve de contrôle heeft men het voordeel, dat beide soorten bankoperaties streng gescheiden blijven, waardoor men het karakter der banken onaangestaan laat en de belangen der depositanten niet uit het oog verliest. In de derde plaats heeft men in de filiaalnetten der grootbanken een prachtig apparaat tot onderzoek van de markt.

Dr. Treep hoopt daarom, dat de Nederlandsche grootbanken, die zooveel overeenkomst hebben met de Fransche deposito- en algemeene banken, haar voorbeeld zullen volgen. Deze banken hebben immers de oplossing gezocht in den uitbouw van het bestaande bankwezen, waarbij zij aan het Belgische bankwezen die elementen ontleend hebben, die in het kader van de Fransche organisatie passen.

Publicatie van het Nederlandsch Economisch Instituut.

Dezer dagen zal als No. 8 een nieuwe publicatie van het Nederlandsch Economisch Instituut verschijnen, getiteld: „De betrekkingen tusschen banken en industrie in Frankrijk” van de hand van Dr. A. Treep. Elders in dit nummer vindt men een korte samenvatting van den inhoud van dit boek. Deze studie, die in den handel wordt gebracht voor den prijs van f 4,— zal, evenals de overige publicaties, met een reductie van 25 pCt. (dus voor f 3,—) beschikbaar worden gesteld voor de leden en donateurs van het Instituut voor Economische Geschriften. Bestellingen gelieve men te richten aan het Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam. Giro No. 8408.

Vermeerderde besparingen in de depressie door levensverzekeringen.

In het maandblad „Het Kompas”, uitgave van de Nationale Levensverzekering Bank, wordt aan de hand van een overzicht betreffende het belastbaar inkomen en de voor levensverzekering bestede bedragen gewezen op het gezonde verschijnsel van een toenemende spaarzaamheid van het Nederlandsche volk.

Ter illustratie nemen wij dit staatje hier over:

	Belastbaar inkomen in miljoenen guldens	Voor levensverz. best. in miljoenen guldens	Uitgedr. in % v. 't belastb. ink.
1923	3761	79,7	2,1
1924	3864	79,6	2,1
1925	3903	86,3	2,2
1926	3932	87,5	2,2
1927	4029	94,9	2,4
1928	4285	104,9	2,4
1929	4367	108,5	2,5
1930	4206	116,9	2,8
1931	3657	122,7	3,4

Niet alleen in absoluten zin wordt er in de laatste

jaren meer gespaard, doch ook het percentage, dat de verhouding tusschen belastbaar inkomen en besparing in den vorm van premiebetalingen uitdrukt, is in nog veel sterkere mate gestegen.

Het genoemde blad maakt hierbij het volgende voorbehoud. In de genoemde premie-bedragen zijn namelijk ook begrepen de premiën en koopsommen voor lijfrenten en pensioen-verzekeringen besteed, dus niet bestemd voor besparing in den gewonen zin van het woord. Doch het blad acht den invloed hiervan niet van zoo groote beteekenis, dat daardoor het verkregen beeld ondeugdelijk zoude zijn. Bovendien kan men van elk sparen hetzelfde zeggen als van het koopen van een lijfrente, namelijk dat het gespaarde voor dekking van latere uitgaven bestemd is. Ook het koopen van een lijfrente is een daad van verstandig overleg.

Hoewel uit dezen eenen vorm van sparen — de omvang van de andere vormen als deponeren van gelden bij spaarbanken en bij gewone banken, het koopen van effecten, goederen enz. zijn niet zoo exact te berekenen — zeker moge worden afgeleid, dat ons volk spaart, heeft dit verschijnsel toch nog enkele andere kanten. In de eerste plaats neemt onze bevolking nog elk jaar toe, zoodat uit dien hoofde zelfs bij gelijkblijvende spaarsom per hoofd van de bevolking, het totale bedrag ook zal moeten stijgen. Ditzelfde geldt echter ook voor het inkomen, het stijgen der percentage van de betaalde premies voor levensverzekering t.o.v. het belastbaar inkomen wijst dus inderdaad op een toenemende spaarzaamheid.

De vraag rijst, of dit verschijnsel voor velen, tot een zeker bedrag, niet den vorm aanneemt van een soort gedwongen sparen. De premies blijven immers elk jaar gelijk, terwijl het inkomen in de laatste jaren sterk is gedaald, ja voor velen zelfs zoo sterk, dat de betaling van de premie groote moeilijkheden met zich brengt. Om allerlei redenen gaat men er in het algemeen eerst in uiterste noodzaak toe over zijn polis te beleenen. Men zal dus in het algemeen met alle mogelijke middelen trachten aan deze jaarlijks terugkeerende vaste last te voldoen.

Van den kant van het verbruik beschouwd, heeft dus deze vorm van sparen enkele nadeelen, omdat van het gedaalde inkomen, na aftrek van de premie van levensverzekering (en verschillende andere vaste lasten) minder overblijft voor vertering. In het algemeen zijn dit de minst noodzakelijke levensbehoeften, maar het zal ook zijn invloed doen gelden op de noodzakelijke verbruiksgoederen. Hoe meer de inkomens dalen, hoe sterker deze tendens gaat werken. Men kan daarom verwachten, dat het percentage van 3.4 in 1931 voor 1933 en 1934 nog veel hooger zal zijn. Het spreekt vanzelf, dat het vraagstuk van sparen in de depressie nog andere kanten heeft, waarop wij hier echter niet verder zullen ingaan.

Toch rijst nog een andere vraag. Zijn degenen, die nu — vaak min of meer gedwongen — sparen in den vorm van betaling van premie van levensverzekeringen, zeker, dat zij of hun erfgenamen dezelfde koopkracht ontvangen bij het uitbetalen van de verzekeringssom? Wij weten, dat dit een vraagstuk is, dat geheel buiten het terrein van de levensverzekeringmaatschappijen valt, maar daarom is het niet zonder belang. Degenen, die in 1914 of enkele jaren vroeger een levensverzekering hebben afgesloten, die in dezen tijd wordt uitbetaald, hebben inderdaad een zeer veilige belegging gekozen, omdat de gemiddelde koopkracht van de jaarlijks betaalde premies veel geringer was dan de koopkracht van de hoofdsom, die zij of hun erfgenamen thans ontvangen.

Of een levensverzekering daarom een veilige belegging is, kan men slechts beoordeelen op het tijdstip, waarop de uitbetaling plaats vindt. Zoolang wij geen waarde vast geld bezitten, zal elke belegging wel een puzzel blijven.

v. d. V.

De steun aan de beetwortelsuikerindustrie in Engeland.

Zooals bekend, wordt de suikerindustrie in Engeland sterk beschermd. De subsidie, die in 1931/'32 £ 2.135.000 bedroeg, is in 1933/'34 verhoogd tot ongeveer £ 4.000.000. Voor het jaar 1934/'35 wil men deze subsidie handhaven.

Intusschen heeft de Minister van Financiën en de Minister van Landbouw begin April een commissie benoemd om de regeering van advies te dienen over de suiker-politiek. „The Economist”, die over een suikerschandaal spreekt, wijst er op, dat deze commissie niet zal adviseeren over de subsidiepolitiek, maar over het afwentelen van de kosten van de schatkist op den consument.

Welke groote bedragen deze subsidiepolitiek intusschen aan het Engelsche volk kost, heeft Sir Herbert Samuel onlangs in het Parlement bij de bespreking van den steun aan de suikerindustrie medegedeeld. Volgens „The Economist” van 24 Maart jl. toonde Sir H. Samuel aan, dat voor een hoeveelheid suiker, waarvan de marktwaarde £ 2.900.000 bedraagt, in Engeland wordt betaald: bijna £ 4.000.000 aan subsidie, £ 2.500.000 aan belastingen, terwijl aan scheepsvrachten £ 300.000 à £ 400.000 wordt verloren. Sir H. Samuel kwam daarna tot deze veelzeggende uitspraak, dat indien de subsidie werd afgeschaft:

„The Government might pay all the workers who are now employed on the farms in the production of sugar beet £ 2 a week to remain idle; they might give all the workers employed in the factories £ 3 a week to stand idle; they might give all the farmers who now grow sugar £ 3 an acre to grow something else; they might pay all those beet sugar companies their full dividends, not according to last year, but according to one of their good years, to keep their factories inoperative; then the Government might have enough money to buy an equivalent amount of sugar and distribute it to the populace for nothing—free, but charging only the amount of the Customs duty.”

Het bovenstaande klinkt bijna ongelooflijk. Daarom is het wel eens goed, dat met cijfers wordt aangehouden in welken waanzinnigen tijd wij thans leven. Ook voor ons land zou het zeer nuttig zijn, indien men met dergelijke voorbeelden, die zeker te vinden zijn, de publieke opinie eens beter kon overtuigen van de gevaren van een overdreven bescherming.

INGEZONDEN STUKKEN.

DE WERKING EN MAATREGELEN VAN DE CRISIS-ZUIVEL-CENTRALE.

De Directie van de Crisis-Zuivel-Centrale schrijft ons:

Hoewel het niet onze gewoonte is, in te gaan op allerlei aanvechtbare en soms allermerkwaardigste beschouwingen, die aan het onderwerp van de zuivelsteunpolitiek worden gewijd, veroorloven wij ons op dezen stelregel een uitzondering te maken en u plaatsruimte te verzoeken tot het maken van enkele korte opmerkingen naar aanleiding van het in het nummer van 18 April geplaatste artikel van Ir. Baars.

Hierin wordt ten aanzien van de door de Crisis-Zuivel-Centrale gevolgde politiek een oordeel geveld, dat de perken te buiten gaat, omdat de schrijver dit semi-officiële crisislichaam feitelijk beticht van het produceeren van cijfers, die den toets der kritiek niet kunnen doorstaan. De schrijver vraakt het bijv., dat in het staatje op blz. 43 van het door den Minister aan de Staten-Generaal overgelegde overzicht van de werking der Landbouw-Crisis-maatregelen, de cijfers voor het binnenlandsch verbruik in het jaar 1933 niet zijn opgenomen en in dat staatje geëindigd wordt met 1932. De schrijver geeft hiervan een zeer kwaadaardige verklaring, terwijl deze verklaring zeer eenvoudig en voor de hand liggend is. Het bewuste staatje is nl. ontleend aan de productiestatistiek van het

Centraal Bureau voor de Statistiek en de laatste editie daarvan eindigt met het jaar 1932. Voor zoover ons bekend, is de gelijknamige statistiek ten aanzien van de margarine en boter nog niet verschenen en het is dus vanzelfsprekend, dat in het betrokken overzicht het jaar 1933 is komen te ontbreken.

Dat echter de Crisis-Zuivel-Centrale over de noodige gegevens beschikt, ligt voor de hand; zij worden wekelijks in de Staatscourant gepubliceerd. Er is dan ook op een andere plaats in het Ministeriële Verslag van gebruik gemaakt, doch op een plaats, die A. B. blijkbaar niet bevat. In het kader echter, waarin die cijfers zijn gebruikt, was het niet noodig ze anders dan bij wijze van noot onder de aandacht van den belangstellenden lezer te brengen. De ironie, welke A. B. hieraan wijdt, is volkomen misplaatst; zij is echter in het geval van den schrijver eenigszins begrijpelijk, waar hij destijds als gevolg van de Crisis-Zuivelwet een catastrophale daling van het binnenlandsch boterverbruik had voorspeld, dat volgens hem terug zou loopen tot 22.000.000 KG. per jaar (zie Economisch-Statistische Berichten van 1 Juni 1932). Hiervan is eenvoudig niets uitgekomen, integendeel het boterverbruik is ruim het dubbele geworden (47.100.000 KG.) en heeft zich gehandhaafd zelfs op een iets hooger peil dan de adviseurs der Regeering destijds meenden te kunnen verwachten (45.000.000 KG.).

Dat zulks alleen kon geschieden ten koste van de contingentteering der margarine-industrie (welke trouwens vrijwillig is geschied), is evenmin juist. Dat de gevolgde tactiek het algemeene binnenlandsche verbruik eenvoudig heeft doen dalen, is evenzeer in strijd met alle werkelijkheid. Wij verwijzen den inzender te dezen naar uitvoeriger beschouwingen en met het noodige cijfermateriaal toegelichte gegevens in de Handelsberichten van 22 Maart jl.

De schrijver ziet geheel voorbij, dat behalve boter en margarine nog andere spijsvetten hier te lande worden gebruikt, die in het algemeen verbruik een zeer belangrijke positie zijn gaan innemen. Desondanks heeft het natuurboterverbruik zich gehandhaafd op een allermerkwaardigst standvastig peil, terwijl ook het binnenlandsch kaasverbruik, en dit zelfs zeer belangrijk, is toegenomen.

Dat de Crisis-Zuivel-Centrale in dezen min of meer, zooals uit het geleverde betoog valt op te maken, met de cijfers zou hebben gegoocheld, is een verdachtmaking. De heer A. B. zal toch niet zoo ver willen gaan, dat hij zou durven beweren, dat de Crisis-Zuivel-Centrale naar een illuster voorbeeld uit het particuliere bedrijf, aan haar balansen zou „dokteren”, want daarop wordt een zeer intensief toezicht uitgeoefend vanwege den Crisis-Accountantsdienst en door de Algemeene Rekenkamer, terwijl ook het Departement van Financiën voor deze zijde van het vraagstuk een aangename belangstelling aan den dag pleegt te leggen.

Dat voorts de tijdelijke vergrooing van het mengpercentage in 1933 (van 25 op 40 pCt.) een mislukking is geweest, welke gemakshalve met den mantel der liefde in het door den Minister aan de Kamer uitgebrachte verslag wordt bedekt, is ook alweer een volkomen gratuite bewering. Deze maatregel was in het toenmalige tijdsgewricht noodzakelijk en hij heeft metterdaad aan de verwachtingen voldaan; toen hij niet meer noodig was, is de maatregel weer ingetrokken. Dat hieraan niet meer aandacht in het Verslag wordt gewijd, is een gevolg van de omstandigheid, dat het overzicht zeer beknopt moest worden gehouden en bij de zuivelsteunpolitiek zooveel komt kijken, dat men aan dit onderwerp alleen gemakkelijk een verslag kan wijden van den omvang, als thans door de totale landbouwsteunpolitiek is in beslag genomen.

Wie zich inmiddels aan een ander spiegelt, spiegelt zich zacht. Het experiment, dat A. B. ten opzichte van den landbouwsteun propageert, heeft o.a. Denemarken genomen, een land, dat in veel opzichten met het onze overeenkomt en in elk geval onze scherpste concurrent is op de internationale botermarkt. Welnu, Denemarken is, toen Engeland op 20 September 1931 den gouden standaard losliet, schoorvoetend en letterlijk met het mes op de keel, gevolgd. Dit besluit heeft heel wat moeite gekost en de Deensche Regeering is er onder zekere reserves eerst op 29 September 1931 toe overgegaan, nadat twee dagen tevoren Noorwegen en Zweden het voorbeeld hadden gegeven.

Is door dien maatregel de Deensche landbouw nu gearriveerd in het paradijs van de economische welvaart, dat de voorstanders van het monetaire experiment ons voor oogen trachten te stellen? Niets van dat alles, de hoopvolle vooruitzichten zijn in Denemarken een lucht-

spiegeling gebleken. Reeds enkele weken nadat de gouden standaard was losgelaten, heeft men voor directe hulp aan den landbouw een crediet van 30.000.000 kronen moeten uittrekken, omdat de gevolgen van het experiment voor den landbouw ruïneus bleken en daarbij is het niet gebleven. Men heeft een complex van agrarische steunmaatregelen in het leven moeten roepen, die dit jaar belangrijk zijn uitgebreid, waarbij men, zeer merkwaardig, de Nederlandsche steunconstructie heeft nagevolgd.

Ook in Denemarken is men overgegaan tot een menggebod voor de margarine-industrie, ook in Denemarken is men tot groote aflachting van den rundveestapel moeten overgaan: tot 1 December 1933 waren 137.131 stuks vee vernietigd. Ook daar heeft men een Botercentrale moeten stichten, als hier te lande de Crisis-Zuivel-Centrale, met dit verschil, dat zij in Denemarken nog dieper in het economisch leven ingrijpt en men zich zelfs genoopt heeft gezien, vaste verkoopprijzen voor te schrijven; de Staat koopt daar thans feitelijk alle boter in.

Dat de toestanden ondanks het monetaire experiment in Denemarken allesbehalve idyllisch zijn geworden, moge hieruit blijken, dat de binnenlandsche situatie in Denemarken hoe langer hoe gespannener wordt en juist de valutapolitiek de van ouds bestaande tegenstellingen buitengewoon heeft verscherpt. Ondanks het loslaten van den gouden standaard, die het economisch leven zonder schokken bij het nieuwe internationale prijsniveau aanpassing zou kunnen doen vinden, zijn in Denemarken arbeidsconflicten over zeer krasse loonsverlagingen (de einde 1932 begin 1933 algemeene verlaging van het loon niveau met 20 pCt. heeft tot een scherp conflict met de arbeiders geleid) aan de orde van den dag, waarbij van de zijde der politie zelfs traangasbommen zijn te pas moeten komen; men heeft er nu een wet aangenomen, waarbij werkstakingen en uitsluitingen eenvoudig worden verboden. De werkloosheid is er buitengewoon groot en de bestrijding hiervan kost de Regeering veel hoofdbrekens. Men heeft onlangs een dergelijke instantie geschapen als het nieuwe Werkfonds ad f 60.000.000,— in ons land.

Tegen het recept in, is de Deensche boer van de experimenteerende economen hoe langer hoe meer het kind van de rekening geworden en incasseert hij reeds sedert geruimen tijd negatieve bedrijfsuitkomsten zijner boerderij. Dat men, nu eenmaal in het schuitje zittend, hoe langer hoe harder wil gaan varen, verklaart den aandrang, die vooral door de agrariërs wordt uitgeoefend om de prijzen der uitvoerartikelen hoe langer hoe lager te stellen, waarbij men zelfs voor steeds meer inflatie niet blijkt terug te deinzen. Wat de zuivelpolitiek betreft, is de Kopenhager boternotering thans aangeland op een zoodanig laag punt, als in deze eeuw nog niet is voorgekomen. Ondanks het loslaten van den gouden standaard verkeert de Deensche zuivelboer in dat Land van Monetaire Belofte in volstrekt geen betere (eerder slechtere) conditie dan zijn Nederlandsche collega en zulks dient te manen tot groote voorzichtigheid bij het aanprijzen van maatregelen, waarvan de houdbaarheid proefondervindelijk op uiterst bedenkelijke wijze is gebleken.

De heer A. B. concludeert, „dat van alle crisismaatregelen zonder twijfel de melk- en rundveeregeling de grootste mislukking is”. Terwijl dit werd geschreven, uitte zich de economische Redacteur van het Nederlandsch Weekblad voor Zuivelbereiding en -Handel (zie het nummer van 10 April jl.) op een ietwat andere wijze en spreekt deze als zijn oordeel uit, „dat de Crisis-Zuivel-Centrale haar rol goed vervult”. Blijkbaar oordeelen ook hier niet allen gelijk, doch wel mag worden getuigd, dat het oordeel van laatstbedoeld orgaan in elk geval gesteund wordt door een diepgaande analyseering van de cijfers en van den toestand, welke getuigenis kwalijk kan toekomen aan de oppervlakkige beschouwingen van den heer A. B.

Den Haag, 14 April 1934.

N a s c h r i f t. Daar de Crisis-Zuivel-Centrale uitgaat van beweringen, die niet wij hebben neergeschreven, doch die zij zelf fantaseert, zijn wij zoo vrij erop te wijzen, dat haar weerlegging ons artikel niet raakt.

Wij hebben niet geschreven, dat de cijfers in het regeeringsverslag niet met de boekhoudgegevens kloppen. Wij schreven, en houden dit vol, dat de cijfers zoo tententius worden verstrekt, dat slechts iemand met kennis van de situatie de werkelijkheid daaruit kan afleiden. Men kon op blz. 43 niet de cijfers voor 1933 in het staatje vermelden, omdat de gegevens van het Centraal Bureau slechts tot 1932 bekend zijn. Men heeft die cijfers onder het staatje vermeld, maar het zoo uiterst belangrijke gegeven

van de som van verbruikte boter en margarine, dat ca. 105 miljoen KG. moet zijn, weggelaten. Dat is niet door optelling te vinden, omdat de in margarine gemengde boter dan dubbel wordt geteld. Deze hoeveelheid vindt men twee bladzijden verder in een noot. Ten overvloed heeft men op blz. 44 in de tabel wel de boterconsumptie in 1933 opgenomen met 60,2 miljoen KG., terwijl hierin ook de in margarine gemengde boter is opgenomen en de verbruikscijfers van vroegere jaren in de tabel praktisch geen boter voor melangeproductie bevatten. Met genoegen constateeren wij, dat in de weerlegging van de C.Z.C. thans niet meer over een boterverbruik van 60 miljoen wordt gerept, maar het door ons geproduceerde cijfer van ruim 47 miljoen KG. als juist is overgenomen.

De C.Z.C. houde het ons ten goede, maar niet zij, niet de samenstellers van het verslag, hebben uit te maken of de materie duidelijk en objectief genoeg is behandeld, dat is de taak van de lezers, die door het gepubliceerde volledig dienen te worden ingelicht. De gepubliceerde cijfers omtrent boter- en margarineverbruik laten in dit opzicht veel te wenschen over.

Nog verbazingwekkender is de verwijzing der C.Z.C. naar onze berekening in de E.-S. B. van 1 Juni 1932. Waar zij in haar eigen tabellen de in margarine vermengde boter kalmweg bij de boterconsumptie optelt, daar verzuimt zij heelemaal te vermelden, dat door ons in die berekening op een margarineverbruik van 90 miljoen KG. was gerekend, waarin dan 22,5 miljoen KG. boter vermengd zouden worden. Nu heeft de C.Z.C. deze ontwikkeling onmogelijk gemaakt door haar ingrijpen, waaromtrent in Juni 1932 nog niets bekend was en waarmede bij die schatting dan ook geen rekening kon worden gehouden. Wanneer de maximale afgifte van margarine voor binnenlandsch verbruik op 1050 ton per week wordt gesteld, kan het wekelijkse verbruik nooit tot ca. 1750 ton stijgen, en kan dus het overloopen van boterverbruikers naar margarineverbruikers nooit die afmetingen afnemen, die men — in de veronderstelling van een vrijgelaten productie — uit inkomens en prijzen kan berekenen. Juist die vrijwillige contingentieering van de margarineproductie bewijst, dat de ontwikkeling aardig in de door ons voorspelde richting ging; het pleit niet voor de onbevooroordeeldheid van de C.Z.C., dat zij iemand tracht te vangen op een schatting, waar zij zelf zoo precies weet, waarom die schatting niet *kon* uitkomen en waar zij eveneens uit haar eigen gegevens zoo nauwkeurig kan nagaan, waarheen het met boter- en margarineconsumptie ging vóór men tot de trouvaille der contingentieering was gekomen. Over boter- en margarineverbruik in de maanden Juli en Augustus 1932, terstond

na invoering der Crisis-Zuivelwet, zijn nooit cijfers gepubliceerd, men is in September met de wekelijkse mededeelingen begonnen. In deze maanden was de heffing bovendien lager, evenals de boterprijs, die door de C.Z.C. eerst geleidelijk op f 1,60 is gebracht. Reeds bij een lagere boterprijs dan f 1,60 deed zich de overgang naar margarine zoo sterk gevoelen, dat men tot contingentieering der margarineproductie voor binnenlandsche consumptie overging.

Het is ons niet duidelijk, waarom de C.Z.C. naar het artikel in Handelsberichten van 22 Maart verwijst. Dit artikel bevat minder gegevens betreffende boter- en margarineconsumptie dan het regeeringsverslag. Over het verbruik van andere spijsvetten, waarop de C.Z.C. in haar antwoord wijst, vermeldt dat artikel niets. Men vindt daarover ook geen gegevens in het regeeringsverslag, zodat wij over het al of niet toegenomen verbruik daarvan niet in staat zijn een oordeel te vormen.

Ook in het slot van ons artikel heeft de C.Z.C. iets gelezen, dat er niet staat. Wij hebben noch het monetaire experiment aangeprezen, noch de economische dwaasheid verkondigd, dat men door depreciatie van het ruilmiddel alleen in het economische paradijs belandt. Wij hebben niet anders gezegd, dan dat onze regering, die zoo wars is van hetgeen zij een monetair experiment noemt, ter vermindering daarvan bezig is. Het economische experimenten van een omvang, die het monetaire experiment verre dreigen te overtreffen.

Ofschoon het afschrikwekkende Deensche voorbeeld niet in het minst betrekking heeft op hetgeen wij in ons artikel schreven, en de wijze van voorstelling van den toestand in Denemarken, die een geheel andere is dan van het Deensche conjunctuurinstituut, geheel voor rekening van de C.Z.C. latende, willen wij uiting geven aan onze verwondering, dat zij Denemarken, ten aanzien van de zuivelproductie met ons land vergelijkt. Men kan toch weten, dat zulks niet toelaatbaar is. Denemarken had, op een bevolking van 3,6 miljoen zielen, in Juni 1932 een rundveestapel van 3,3 miljoen stuks. Ons land heeft, bij een bevolking van 8 miljoen, een rundveestapel van 2,6 miljoen stuks. Naar verhouding tot de bevolking heeft men dus in Denemarken precies 2½ maal zoveel koeien als bij ons. Kan voor ons land vergroting van het binnenlandsche boterverbruik merkbare verlichting brengen, in Denemarken is dit middel practisch zonder betekenis, daar dat land nagenoeg 4/5 van alle geproduceerde boter exporteert.

Wij hebben reeds in ons artikel geschreven, dat verwijzing naar tevredenheid van groepen gesteunden voor ons weinig bewijskracht heeft. Tegenover het oordeel van het Weekblad voor Zuivelbereiding zouden wij bovendien

Indexcijfers van Nederlandsche aandeelen.

De Bank voor Handel en Scheepvaart te Rotterdam zendt ons onderstaand overzicht:

Indexcijfers van 12 aandeelengroepen der Amsterdamsche effectenbeurs. 1)

	Banken	Electriciteit	Handels-ondern.	Industrie	Kunstzijde	Mijnbouw	Olie	Rubber	Scheepvaart	Suiker	Tabak	Thee
Gemiddelde 1929	158.3	337.5	168.0	432.7	243.0	268.7	402.0	233.5	125.0	398.4	487.3	443.2
" 1930	149.4	257.7	125.6	264.9	87.4	177.2	371.1	110.7	82.6	292.9	361.3	357.2
" 1931	118.1	211.8	93.4	167.7	64.5	144.5	209.8	51.8	49.6	181.9	241.6	251.4
" 1932	76.4	178.3	67.1	115.6	37.6	106.4	137.5	27.0	24.9	107.2	137.9	175.9
" 1933	84.0	201.8	79.3	137.8	27.8	143.4	164.5	42.8	23.1	112.9	135.9	211.3
Januari 1933	84.9	199.3	79.8	124.2	31.4	120.6	155.3	33.8	26.3	108.2	147.2	196.3
Februari "	82.8	194.2	76.4	118.8	28.5	121.6	146.8	30.1	23.7	103.1	141.9	199.6
Maart "	82.-	190.3	74.6	118.2	28.3	124.5	142.6	28.4	22.1	110.3	138.6	187.1
April "	80.9	190.6	73.3	120.7	26.-	125.9	144.7	31.9	21.7	111.5	127.6	185.1
Mei "	88.9	210.2	78.	138.3	24.4	141.7	158.4	39.-	25.3	124.5	137.9	201.-
Juni "	90.4	220.9	84.-	149.1	27.9	155.1	174.2	47.8	28.6	140.7	154.6	229.5
Juli "	91.8	219.6	88.-	151.-	29.4	150.4	179.1	53.2	28.3	137.4	154.5	241.2
Augustus "	89.4	212.2	84.9	150.-	24.6	151.9	172.4	54.6	25.6	128.3	145.1	233.7
September "	86.	205.1	81.5	147.2	24.-	155.5	178.4	50.2	22.1	109.2	132.4	212.5
October "	79.2	197.3	77.8	138.8	23.2	156.2	170.7	48.1	18.7	97.4	119.9	219.9
November "	75.6	191.2	73.2	144.6	31.-	158.-	175.5	47.7	16.2	87.4	107.9	214.8
December "	76.4	191.1	79.6	153.2	35.2	159.1	176.1	49.-	18.4	96.7	122.9	214.5
Januari 1934	79.2	190.1	85.1	159.-	49.9	157.7	176.6	52.4	18.6	99.9	130.3	229.6
Februari "	80.6	187.4	88.5	158.7	50.9	165.7	178.1	53.3	19.	106.6	136.2	240.4
Maart "	80.2	187.4	87.3	156.9	60.2	176.1	170.2	54.8	20.1	104.-	135.9	243.4
April "	77.-	190.5	85.1	157.9	59.1	172.9	158.1	56.4	18.5	98.-	137.5	246.8

Schommelingen in het aandeelen-indexcijfer. 2 Januari 1934 f 2.291.210.500 = 100.

2 Januari	100.-	7	Februari	102.3	7	Maart	100.3	4	April	98.3
10 "	99.3	14	"	101.3	14	"	101.4	11	"	98.5
17 "	99.3	21	"	101.3	21	"	99.-	18	"	97.5
24 "	100.8	28	"	99.9	28	"	97.8	25	"	94.7
31 "	100.8									

1) Men zie voor de toelichting op dit overzicht het nummer van E.-S. B. van 15 Januari 1930, blz. 64. Nadruk verboden.

zonder moeite tientallen citaten uit de vakpers kunnen stellen, die voor de C.Z.C. minder vleidend zijn. Wij ontkenen echter geenszins, dat de C.Z.C. haar rol goed vervult, wij zijn slechts van meening, dat die rol niet deugt, en dat ook bij de beste vervulling het resultaat onbevredigend moet zijn. Wij meenen hierop vooral te moeten wijzen ten aanzien van de rundveeteelt, waarin veel meer dan de helft van alle Nederlandsche boeren een hoofdbron van bestaan vindt. Wij achten geen crisisorganisatie in staat de taak over te nemen, die het stelsel van vrije prijsvorming vervult. Daarom moet het werk der crisisorganen beperkt worden tot het tegengaan van de uitwassen van het stelsel van vrije prijsvorming, maar dient men dit stelsel in hoofdzaak ongerept te laten. Voor de zuivel komt zulks hierop neer, dat men te sterke prijsdaling der producten tegenhoudt, maar de prijzen zoo laag fixeert, dat ten eerste minder goede bedrijven niet in staat worden gesteld hun bedrijf te rekken en dat ten tweede het verbruik tot zoo groot mogelijke hoogte wordt opgevoerd. Zulke lage prijzen zijn een veel betere garantie tegen ongemotiveerde uitbreiding van den rundveestapel dan welke teeltregeling ook. Dan kan men ook afstand doen van de voor de toekomst der boterproductie zoo noodlottige bijmenging van boter in margarine en margarine slechts onvermengd als goedkoop voedsel ter beschikking stellen van hen, die geen boter kunnen betalen. De C.Z.C. wil zich aan anderen spiegelen: laat zij naar Duitschland zien, waar men o.i. terecht bijmenging van boter in margarine heeft verworpen, omdat dit de aantrekkingskracht van dit surrogaat zou vergrooten.

Juist omdat aanpassing van de waarde van onze gulden aan de internationale verhoudingen een groot deel van de bestaande crisismaatregelen kan doen vervallen en voor verschillende producten, o.a. boter, *prijsverlagend* kan werken, daar de heffing meer kan worden gereduceerd dan de stijging van den wereldmarktprijs in gulden zou bedragen, achten wij een dergelijke maatregel, die geheel in het stelsel van vrije prijsvorming past, verre te verkiezen boven economische proefnemingen, die onze naam berucht hebben gemaakt tot in het verre buitenland toe. Hebben wij eenmaal de grootste hinderpaal op den weg naar prijsherstel weggeruimd, dan wordt de mogelijkheid geopend, dat men met voorzichtige maatregelen gedurende een beperkten tijd het dieptepunt der crisis passeert. De crisisorganisaties kunnen dan worden, wat zij behooren te zijn, organen, die ernaar streven zichzelf binnen den kortst mogelijken tijd overbodig te maken. Thans dreigen zij uit te groeien tot een warnet, waarin men zich hoe langer hoe meer verstrikt, en waarvan ons geheele nationale bedrijfsleven steeds ernstiger de nadeelen zal gaan ondervinden.

A. B.

ONTVANGEN BOEKEN.

L'Agriculture dans l'évolution de la crise mondiale. Conférences organisées par l'Institut National Agronomique et l'Association Amicale de ses Anciens Elèves. (Paris 1933; Librairie Félix Alcan).

Een aantal gebundelde lezingen over de agrarische crisis, die op een conferentie in Parijs zijn gehouden. De bundel bevat:

De landbouw en de crisis in de Ver. Staten door Lucien Romier; De Duitsche landbouw en de economische en financiële politiek van het Rijk door Daniel Serruys; De crisis in Centraal Europa van agrarisch standpunt bezien door Jean de Nicolaj; De agrarische situatie in Zuid-

Amerika door J. H. Ricard; De agrarische schulden aan Japan, China en Indië. Haar invloed op de politieke en economische crisis door Pierre Lyautey; De groote lessen van de crisis en de Fransche landbouw door W. Qualid.

De Fransche buitenlandsche politiek sedert 1919 door W. C. Posthumus Meyjes. (Haarlem 1933; H. D. Tjeenk Willink & Zoon N.V.).

Volgens den schrijver staan de publieke opinie en de pers in ons land teveel onder invloed van Duitsche propaganda.

De haven van Gent door Mr. Alfons M. de Vreese. (Brussel, Antwerpen, Leuven 1933; N.V. Standaard-Boekhandel. Prijs f 3.30).

Besproken worden de geschiedenis, de uitrusting en de economische bedrijvigheid van de haven van Gent. De schrijver analyseert verder de factoren, die tot den bloei van Gent hebben geleid en bepaalt daarna de rol, die Gent in het economisch leven van België speelt, om te eindigen met beschouwingen over de havenpolitiek van België.

Planmatige socialistische politiek. (Het plan van den arbeid) door M. Sluysen met voorwoord van Dr. H. de Man. (Amsterdam 1934; N.V. De Arbeiderspers).

Handelswetenschappen door K. Pijper. Supplement (Handelsrekenen en handelskennis te gebruiken naast eerste en tweede deel). (Groningen, Den Haag, Batavia 1933; J. B. Wolters. Prijs ing. f 1,50; geb. f 1,75).

Handelswetenschappen, Deel II. Dubbel boekhouden, dagelijksche methode, maandelijksche methode, boekhouding der grootere verbruikshuishoudingen door K. Pijper, leeraar aan de Openbare Handelsschool te Amsterdam. (Groningen, den Haag, Batavia 1933; J. B. Wolters' Uitgevers-Maatschappij N.V. Prijs ing. f 3,25, geb. f 3,60).

MAANDCIJFERS.

EMISSIES IN MAART 1934.

Prov. en Gemeentel. Leeningen f 3.968.375,— zijnde:

Nederland

Gem. Enschede f 1.500.000

4½ % obl. a 99 % f 1.485.000

Gem. Utrecht f 1.100.000 4 %

obl. a 99½ % „ 1.090.375

Idem f 1.400.000 4 % obl. a

99½ % „ 1.393.000

Kerkelijke Leeningen „ 199.000,—

Nederland f 199.000

Totaal.... f 4.167.375,—

De Kerkelijke Leening is de volgende:

	Gulden	Rente-voet	Emissie-koers
		pCt.	pCt.
Stichting St. Bonifatius Hospitaal te Leeuwarden	200.000	5	99½
Bovendien:			
f 9.000.000,— 3-m. Schatkistpromessen	a f	997,69 ³ / ₁₀	

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	22/28 April 1934 -	Sedert 1 Jan. 1934	Overeenk. tijdvak 1933	22/28 April 1934	Sedert 1 Jan. 1934	Overeenk. tijdvak 1933	1934	1933
Tarwe	42.684	430.225	363.589	—	19.009	11.670	449.234	375.259
Rogge	12.919	156.880	141.679	500	11.557	1.365	168.437	143.044
Boekweit	460	7.209	9.829	—	—	25	7.209	9.854
Mais	14.095	344.010	353.756	400	74.889	76.697	418.899	430.453
Gerst	7.024	136.113	103.734	5.101	23.845	10.036	159.958	113.770
Haver	3.318	52.371	67.107	400	1.350	1.548	53.721	68.655
Lijnzaad	2.020	90.521	95.802	3.049	102.726	132.931	193.247	228.733
Lijnkoek	2.378	37.919	22.086	—	25	—	37.944	22.086
Tarwemeel	601	6.090	7.474	78	863	3.074	6.953	10.548
Andere meelsoorten	946	19.299	17.910	209	2.392	3.886	21.691	21.796

f 4.600.000,— 6-m. Schatkistpromessen . . . a f 992,38
 „ 17.100.000,— 2½ % 1-j. Schatkistbiljetten . . . „ 1.003,75
 „ 18.600.000,— 3½ % „ 5 „ „ „ 1.004,25

In Februari:

f 8.700.000,— 3-m. Schatkistpromessen . . . a f 999,07
 „ 5.750.000,— 6 „ „ „ „ „ 996,30
 „ 8.900.000,— 2½ % 1-j. Schatkistbiljetten „ „ 1.007,55
 „ 12.700.000,— 3½ % „ 5 „ „ „ 1.004,25

Voorts werd in de afgelopen maand hier te lande de inschrijving opengesteld op een beperkt bedrag:

Aand. First British Fixed Trust a £ 19/- per 10 aand.
 Aand. Fourth British Fixed Trust a £ 10¼ per 10 aand.

Emissies in 1934.

	Obligatiën	Aandeelen	Totaal
Januari	f 5.985.000,—	—	f 5.985.000,—
Februari	„ 1.935.375,—	—	„ 1.935.375,—
Maart	„ 4.167.375,—	—	„ 4.167.375,—
	f 12.087.750,—	—	f 12.087.750,—

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	Februari 1933		Februari 1934	
	In millioenen	Aantal	In millioenen	Aantal
Giro's (eenzijdige vermelding)				
Girobetalingen aan: gemeente-instellingen	f 15.9	37.397	f 14.—	43.565
particulieren	„ 19.3	158.482	„ 18.7	164.736
Geldomzet.				
Ontvangsten	„ 5.2	7.751	„ 4.5	7.827
Betalingen	„ 7.8	30.551	„ 7.2	31.098
Part. rekeninghouders	„ 42.3 ¹	48.960 ²	„ 29.5 ¹	51.530 ²
Gelden voor 1 jaar vast hebben gedeponerd	„ 10.8	4.397 ²	„ 10.1	4.038 ²

¹) Gemiddeld saldo te goed. ²) Einde der maand.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK

	Maart 1934		Maart 1933	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Rek.houders	53.343	f 1.366.909.000	48.332	f 1.404.747.000
Door H.-bank plaatselijk	40.436	„ 1.132.048.000	35.562	„ 1.188.073.000
Voldoening Rijksbelast.	995	„ 8.951.000	1.043	„ 10.085.000

PRODUCTIE DER STEENKOLEN-, BRUIN-KOLEN- EN ZOUTMIJNEN

(Gegevens verstrekt door den Hoofdingenieur der mijnen.)

I. Gezamenlijke Steenkolenmijnen.

	Mrt. 1934	Jan.'Mrt. 1934	Jan./Mrt. 1933
Prod. Steenkolen in tonnen	1.070.451	3.114.792	3.182.940
Aantal normale werkdagen	27 ¹	77	77

II. Bruinkolenmijn „Carisborg“.

	Mrt. 1934	Jan.'Mrt. 1934	Jan./Mrt. 1933
Netto-productie in tonnen	11.430 ²	36.479	24.250
Aantal normale werkdagen	16	50	76

III. Zoutmijnen. (Kon. Ned. Zoutindustrie te Boekelo.)

Afgeleverd:	Gezamenl. Steenkolenmijnen	Bruin-kolenmijn „Carisborg“	Zoutmijnen
Geraff. zout (ton)	—	5.988	13.477
Industriezout („)			
Afvalzout („)			
Aantal normale werkdagen	—	26	77

Aantal arbeiders.	Gezamenl. Steenkolenmijnen	Bruin-kolenmijn „Carisborg“	Zoutmijnen
1 April 1934	{ 10.634 ³) { 21.239 ⁵)	79	—
1 April 1933	{ 10.900 ³) { 24.163 ⁵)	86	185

¹) Staatsmijnen Emma, Hendrik en Maurits; 25 Staatsmijn Wilhelmina 22 Domaniale mijn en Willem-Sophia; 21 Julia; 19 Oranje-Nassau-mijnen en Laura. ²) 8.377 ton ruwe kool, 3.053 ton bruinkoolbriketten ³) Bovengronds. ⁴) Incl. 2.014 arbeiders in de nevenbedrijven. ⁵) Ondergronds. ⁶) Incl. 2.049 arbeiders in de nevenbedrijven.

OVERZICHT DER OPBRENGSTEN VAN HET STAATSBEDRIJF DER P.T.T.

FEBRUARI 1934.

Omschrijving	Werkelijke opbrengst Febr. 1934	Meer of minder dan	
		Febr. 1933	Begroting
Posterijen	f 2.839.465	+ f 36.565	+ f 54.765
Telegrafie	„ 345.767	+ „ 15.100	+ „ 60.267
Telefonie	„ 1.952.622	+ „ 98.856	+ „ 131.622
Postcheque- en Girodienst	„ 608.533	+ „ 42.710	+ „ 53.533
Totalen	f 5.746.387	+ f 193.231	+ f 300.187

Laatstbekende noteringen te Amsterdam en Rotterdam op 1 Mei 1934 voor telegrafische uitbetaling op:

	Gulden per	Pari	Koers	Bank-disconto
<i>Europa.</i>				
Londen *)	£	12.10 ⁸	7.53 ¹ / ₂	% 2
Berlijn *)	100 Mark	59.26	58.11 ¹ / ₂	4
Parijs *)	100 Franc	9.747	9.74 ¹ / ₂	3
Brussel *)	100 Belga	34.59	34.50	3
Luxemburg	100 Franc	—	6.90	
Zürich *)	100 „	48.—	47.84 ¹ / ₂	2
Praag	100 Kronen	—	6.14 ¹ / ₂	3 ¹ / ₂
Weenen *)	100 Schilling	35.—	27.71 ¹ / ₂	5
Boedapest	100 Pengö	43.51	43.—	4 ¹ / ₂
Boekarest	100 Lei	1.4880	1.47 ¹ / ₂	6
Sofia	100 Leva	1.79 ⁷	1.82 ¹ / ₂	7
Belgrado	100 Dinar	4.379	3.35	
Istanbul	Turksch £	10.93	1.17 ¹ / ₂	
Athene	100 Drachme	3.23	1.40	7
Milaan	100 Lira	13.09	12.57	3
Madrid	100 Peseta	48.—	20.19	6
Lissabon	Escudo	2.68 ¹ / ₂	0.06 ¹ / ₂	5 ¹ / ₂
Kopenhagen *)	100 Kronen	66.67	33.65	2 ¹ / ₂
Oslo *)	100 „	66.67	37.82 ¹ / ₂	3 ¹ / ₂
Stockholm *)	100 „	66.67	38.82 ¹ / ₂	2 ¹ / ₂
Reickjavick	100 IJsl. Kr.	66.67	34.—	
Warschau	100 Zloty	27.91	27.87 ¹ / ₂	5
Kovno (Litauen)	100 Lita	24.88	24.50	6
Riga (Letland)	100 Lat	48.—	48.—	5-6
Tallinn (Estland)	100 Estl. Kr.	66.67	43.—	5 ¹ / ₂
Helsingfors	100 Finnmrk.	6.26 ¹ / ₂	3.32 ¹ / ₂	4 ¹ / ₂
Moskou	Tjerwonets (10 Roebel)	12.80	12.85	
Danzig	100 Gulden	48.42	48.17 ¹ / ₂	3
<i>Amerika.</i>				
New-York *)	\$	146.94 ¹ / ₂	1.46 ¹ / ₂	1 ¹ / ₂
Montreal	Canad. \$	2.4878	1.47	
Mexico	Mex. Dollar	1.24	0.40	
Buenos Aires	Peso (papier)	1.0568 ¹	0.35	
La Paz (Bolivia) ²)	Boliviano	0.9080	—	
Rio de Janeiro	Milreis (pap.)	0.8075 ²	0.13	
Valparaiso	Peso (papier)	0.30	0.15	
Bogota (Columbia) ³)	Peso	2.42	—	
Quito (Ecuador)	Sucre	0.49 ⁸	—	
Lima (Peru)	Sol	0.69 ⁷	0.33 ¹ / ₂	
Montevideo (Urug.)	Peso	2.5725	0.75	
Caracas (Venezuela)	Bolivar	0.4795	0.45 ¹ / ₂	
Paramaribo	Gulden	1.—	1.—	
San José (C. Rica)	Colon	—	—	
Guatemala	Quetzal	2.48 ¹ / ₂	1.47	
Willemstad (Curac.)	Gulden	1.—	1.01	
Managua (Nicar.) ³)	Cordoba	2.48 ¹ / ₂	—	
San Salvador ³)	Colon	1.2440	0.56	
<i>Azië.</i>				
Calcutta	Rupee	0.91	0.57	3 ¹ / ₂
Batavia	Gulden I.G.	100	1.00 ³ / ₄	4 ¹ / ₂
Kobe	Yen	1.24	0.44 ¹ / ₂	3.65
Hongkong	Dollar	—	0.53	
Shanghai	Dollar	—	0.47 ¹ / ₂	
Singapore	Straits Doll.	1.4125	0.88 ¹ / ₂	
Manilla	Phil. Peso	1.24	0.74	
Teheran ⁴) (Perzië)	Pahlavi	—	8.12	
Bangkok	Baht	—	0.69 ¹ / ₂	
<i>Afrika.</i>				
Kaapstad	£	12.10 ¹ / ₂	7.53 ¹ / ₂	3 ¹ / ₂
Alexandrië	Egypt. £	12.42	7.72 ¹ / ₂	
<i>Australië.</i>				
Melbourne, Sidney en Brisbane	£	12.10 ¹ / ₂	6.02 ¹ / ₂	
Nieuw Zeeland	£	12.10 ¹ / ₂	6.05	

¹) Goudpeso. ²) Milreis Goud. ³) Not te A'dam. ⁴) Ov. not. part. opg. ⁵) Zichtkoers. ⁶) Munteenheid = Rial (= een Kran.)

STATISTIEKEN.

BANKDISCONTOS.

Table with bank discount rates for various locations including Ned., Bk., Athene, Batavia, Belgrado, Berlijn, Boekarest, Brussel, Budapest, Calcutta, Dantzig, Helsingfors, and Kopenhagen.

OPEN MARKT

Table showing open market exchange rates for Amsterdam, London, Berlijn, Maandgeld, and New York for various dates from 1933 to 1934.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Table of exchange rates in the Netherlands for various cities (Londen, Berlijn, Parijs, Brussel, Batavia) and dates from 24 April 1934 to Muntpariteit.

Table of exchange rates for other locations (Zwitserland, Weenen, Praag, Boekarest, Milaan, Madrid) and dates from 24 April 1934 to Muntpariteit.

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. In 't iste of 2de No. van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Table of exchange rates in New York for various dates from 24 April 1934 to Muntpariteit.

KOERSEN TE LONDEN.

Table of exchange rates in London for various locations and dates from 14 April 1934 to 28 April 1934.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS

Table showing silver and gold prices for various dates in 1933 and 1934.

STAND VAN 'S RIJKS KAS

Table showing the status of the national treasury, including assets and liabilities, from 14 April 1934 to 23 April 1934.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Table of floating debt in the Netherlands-Indies from 21 April 1934 to 28 April 1934.

SURINAAMSCH E BANK.

Voornaamste posten in duizenden gulden.

Table showing the main items of the Surinamese Bank in thousands of guilders for various dates.

	GRANEN EN ZADEN										TUINBOUWARTIKELEN						VLEESCH			
	TARWE 80 K.G. La Plata loco Rotterdam / Amsterdam per 100 K.G. 2)		ROGGE 74 K.G. Bahia Blanca loco R'dam/A'dam per 100 K.G. 3)		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G. 4)		GERST 64/65 K. La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G. 4)		LUINZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 100 K.G. 5)		(Loosduinen)						RUND- VLEESCH (versch) Gem.v.3kw. per 100 KG. Rotterdam		VARKENS- VLEESCH (versch) per 100 KG. Rotterdam	
	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1925	17,20	100,0	13,07 ^b	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1927	14,75	85,8	12,47 ^b	95,4	176,00	76,0	237,00	100,4	362,50	78,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1928	13,47 ^b	78,3	13,15	100,6	226,00	97,7	228,50	96,8	363,00	78,5	26,47	100,0	23,08	100,0	5,83	100,0	93,0	100,0	77,50	100,0
1929	12,25	71,2	10,87 ^b	83,2	204,00	88,1	179,75	76,2	419,25	90,6	26,32	99,4	23,83	103,3	7,60	130,3	96,40	103,7	93,12 ^b	120,2
1930	9,67 ^b	56,3	6,22 ^b	47,6	136,75	59,1	111,75	47,4	356,00	77,0	16,32	61,7	18,28	79,2	3,51	60,2	108,0	116,1	72,90	94,1
1931	5,55	32,3	4,55	34,8	84,50	36,5	107,25	45,4	187,00	40,4	18,49	69,9	16,89	73,2	4,33	74,3	88,0	94,6	48,0	61,9
1932	5,22 ^b	30,4	4,62 ^b	35,4	77,25	33,4	100,75	42,7	137,00	29,6	16,71	63,1	11,87	51,4	3,57	61,2	61,0	65,6	37,50	48,4
1933	5,01 ^b	29,2	3,54	27,1	68,50	29,6	70,00	30,0	148,00	32,0	14,47	54,7	9,96	43,2	1,86	31,9	52,0	55,9	49,50	63,9
Jan. 1932	5,05	29,4	5,07 ^b	38,8	71,25	30,8	114,00	48,3	142,50	30,8	—	—	—	—	—	—	70,0	75,3	40,0	51,6
Febr. "	5,30	30,8	5,07 ^b	38,8	74,00	32,0	108,50	46,0	142,25	30,8	—	—	—	—	—	—	68,0	73,1	34,0	43,9
Maart "	5,52 ^b	32,1	5,80	44,4	86,75	37,5	118,00	50,0	143,25	31,0	—	—	—	—	—	—	67,0	72,0	32,0	41,3
April "	5,65	32,7	6,22 ^b	47,6	88,75	38,3	124,50	52,8	135,25	29,2	20,38	77,0	15,06	65,3	5,27	90,4	63,0	67,7	28,0	36,1
Mei "	5,60	32,6	5,30	40,5	78,00	33,7	116,00	49,2	130,25	28,2	13,03	49,2	14,78	64,0	3,71	63,6	63,0	67,7	26,0	33,5
Juni "	5,22 ^b	30,4	4,15	31,7	80,75	34,9	105,75	44,8	128,75	27,8	—	—	—	—	—	—	67,0	72,0	34,0	43,9
Juli "	4,90	28,5	4,00	30,6	78,75	34,0	100,25	42,5	129,75	28,1	—	—	—	—	—	—	64,0	68,8	35,50	45,8
Aug. "	5,20	30,2	4,07 ^b	31,2	77,50	33,5	98,25	41,6	133,00	28,8	—	—	—	—	—	—	62,0	66,7	40,50	52,2
Sept. "	5,47 ^b	31,8	4,20	32,1	78,50	33,9	88,50	37,5	150,75	32,6	—	—	—	—	—	—	55,0	59,1	42,50	54,8
Oct. "	5,25	30,5	3,92 ^b	30,0	74,50	32,2	79,50	33,7	138,25	29,9	—	—	—	—	—	—	51,0	54,8	44,0	56,8
Nov. "	4,90	28,5	3,90	29,8	71,25	30,8	79,00	33,5	135,25	29,2	—	—	—	—	—	—	53,0	57,0	46,0	59,3
Dec. "	4,72 ^b	27,5	3,80	29,1	66,25	28,6	75,25	31,9	135,00	29,2	—	—	—	—	—	—	53,0	57,0	46,0	59,3
Jan. 1933	4,95	28,8	3,75	28,7	73,00	31,5	75,25	31,9	136,50	29,5	—	—	—	—	—	—	50,50	54,3	44,75	57,7
Febr. "	4,77 ^b	27,8	3,70	28,3	71,00	30,7	74,75	31,7	130,25	28,2	—	—	—	—	—	—	49,25	53,0	45,0	58,1
Maart "	5,05	29,4	3,82 ^b	29,3	73,50	31,7	76,25	32,3	130,50	28,2	—	—	—	—	—	—	46,50	50,0	46,0	59,3
April "	5,15	29,9	3,75	28,7	72,75	31,4	71,25	30,2	129,50	28,0	14,62	55,2	13,59	58,9	3,27	56,1	49,50	53,2	48,25	62,3
Mei "	5,40	31,4	3,77 ^b	28,9	70,50	30,5	73,25	31,0	146,75	31,7	14,32	54,1	10,74	46,5	1,51	25,9	52,25	56,2	49,0	63,2
Juni "	5,25	30,5	3,55	27,2	66,00	28,5	75,75	32,1	163,25	35,3	—	—	—	—	—	—	51,25	55,1	48,0	61,9
Juli "	5,82 ^b	33,9	3,85	29,4	64,25	27,8	78,00	33,1	176,25	38,1	—	—	—	—	—	—	49,25	53,0	48,50	62,6
Aug. "	5,30	30,8	3,55	27,2	61,25	26,5	67,75	28,7	161,50	34,9	—	—	—	—	—	—	49,0	52,7	49,25	63,5
Sept. "	4,95	28,8	3,47 ^b	26,6	61,00	26,3	65,25	27,6	159,00	34,4	—	—	—	—	—	—	50,25	54,0	54,0	69,7
Oct. "	4,40	25,6	3,00	22,9	60,25	26,0	63,50	27,0	141,25	30,5	—	—	—	—	—	—	56,25	60,5	54,25	70,0
Nov. "	4,55	26,5	2,95	22,6	74,50	32,2	60,00	25,4	147,25	31,8	—	—	—	—	—	—	59,50	64,0	54,37 ^b	70,2
Dec. "	4,57	26,6	3,30	25,3	73,50	31,7	59,25	25,1	154,50	33,4	—	—	—	—	—	—	60,75	65,3	53,50	69,0
Jan. 1934	4,75	27,6	3,10	23,7	65,25	28,2	58,00	24,6	144,25	31,2	—	—	—	—	—	—	62,50	67,2	53,75	69,4
Febr. "	3,40	19,8	2,77 ^b	21,2	65,25	28,2	58,50	24,8	133,00	28,8	—	—	—	—	—	—	63,0	67,7	53,50	69,0
Maart "	3,25	18,9	2,72 ^b	20,8	70,75	30,6	58,75	24,9	132,00	28,5	—	—	—	—	—	—	61,75	66,4	50,50	65,2
3 April "	3,20	18,6	2,70	20,7	71,00	30,7	57,50	24,3	132,00	28,5	—	—	10,23	44,3	7,21	123,7	64,0	68,8	49,50 ⁶	63,9
9 " "	3,20	18,6	2,65	20,3	70,50	30,5	57,25	24,3	135,00	29,2	13,00	49,1	10,21	44,2	5,13	88,0	64,0	68,8	49,0 ⁷	63,2
16 " "	3,25	18,9	2,70	20,7	71,00	30,7	57,00	24,2	135,00	29,2	19,83	74,9	12,47	54,0	3,12	53,5	62,0	66,7	49,0 ⁸	63,2
23 " "	3,20	18,6	2,70	20,7	70,00	30,2	55,50	23,5	136,50	29,5	18,25	68,9	15,88	68,8	2,97	50,9	64,0	68,8	49,0 ⁹	63,2
30 " "	3,20	18,6	2,80	21,4	69,50	30,0	56,00	23,7	143,50	31,0	—	—	—	—	—	—	60,75	65,3	53,50	69,0

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nos. van 8, 15 Aug. 1928, 25 Febr. 1931 en 15 Febr. 1933. 2) Tot Jan. 1931 Hard Winter No. 2. van Jan. 1931 tot 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74,5 K.G. Hongaarsche vanaf 26 Mei 1930 tot 23 Mei 1932 74 K.G. Zuid-Russische; van 23 Mei 1932 tot 2 Oct. 1933 No. 2 Canada. 4) Tot Canada. Van 19 Sept. '32 tot 24 Juli '33 62/63 K.G. Z.-Russ. 5) De jaargemiddelen zijn berekend uit de gemiddelde prijzen van April, Mei en Juni van het betreffende

	MINERALEN						TEXTIELGOEDEREN						DIVERSEN					
	STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkerkolen, ongeezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33,90 Bé s.g. per barrel		BENZINE Gulf exp. 64/660 \$cts. per U.S. gallon		KATOEN			WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.			WOL gekamde Crossbred Colonial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		KOE- HUIDEN Gaaf, open kop 57-61 pnd.		KALK- SALPETER Gld. per 100 KG. netto	
	f.	%	\$	%	\$cts.	%	\$cts.	pence	%	pence	%	pence	%	pence	%	f.	%	f.
1925	10,80	100,0	1,68	100,0	14,86	100,0	23,25	100,0	29,27	100,0	9,35	100,0	55,00	100,0	29,50	100,0	34,70	100,0
1926	17,90	165,7	1,89	112,5	13,65	91,9	17,55	75,5	16,24	55,5	6,30	67,4	47,25	85,9	24,75	83,9	28,46	82,0
1927	11,25	104,2	1,30	77,4	14,86	100,0	17,50	75,3	16,78	57,3	7,27	77,8	48,50	88,2	26,50	89,8	40,43	116,5
1928	10,10	93,5	1,20	71,4	9,98	67,2	20,00	86,0	19,21	65,6	7,51	80,4	51,50	93,6	30,50	103,4	47,58	137,1
1929	11,40	105,6	1,23	73,2	10,00	67,3	19,15	82,4	17,05	58,2	6,59	70,5	39,00	70,9	25,25	85,6	42,25	92,9
1930	11,35	105,1	1,12	66,7	8,77	59,0	13,55	58,3	12,00	41,0	3,92	41,9	26,75	48,6	16,25	55,1	25,36	73,1
1931	10,05	93,1	0,58	34,5	5,04	33,9	8,60	37,0	7,33	25,0	3,08	33,0	21,50	39,1	12,00	40,7	18,65	53,7
1932	8,00	74,1	0,81	48,2	4,50	30,3	6,45	27,7	5,21	17,8	3,11	33,3	16,00	29,1	8,50	28,8	11,15	32,1
1933	7,00	64,8	0,45	26,8	3,61	24,3	6,75	29,0	5,13	17,5	2,78	29,7	19,25	35,0	9,50	32,2	13,26	38,2
Jan. 1932	8,25	76,3	0,71	42,3	5,25	35,3	6,65	28,6	5,09	17,4	3,38	36,2	16,50	30,0	9,00	30,5	11,63	33,5
Febr. "	8,25	76,3	0,71	42,3	4,92 ^b	33,1	6,90	29,7	5,31	18,1	3,51	37,6	16,25	29,5	9,00	30,5	11,75	33,9
Maart "	8,35	77,3	0,71	42,3	4,62 ^b	31,1	6,90	29,7	5,37	18,3	3,30	35,3	16,50	30,0	8,75	29,7	10,25	29,5
April "	8,65	80,1	0,86	51,2	4,34	29,2	6,25	26,9	5,08	17,4	3,08	33,0	16,50	30,0	9,00	30,5	9,25	26,7
Mei "	8,30	76,9	0,86	51,2	4,25	28,6	5,80	24,9	4,57	15,6	2,76	29,5	15,75	28,6	8,25	28,0	8,88	25,6
Juni "	8,25	76,3	0,86	51,2	4,25	28,6	5,25	22,6	4,44	15,2	2,55	27,3	15,25	27,7	7,75	26,3	9,00	25,9
Juli "	8,10	75,0	0,86	51,2	4,25	28,6	5,80	24,9	4,97	17,0	2,77	29,6	16,00	29,1	8,50	28,8	9,75	28,1
Aug. "	7,80	72,2	0,86	51,2	4,30	28,9	7,35	31,6	5,71	19,5	3,33	35,6	15,75	28,6	8,25	28,0	12,00	34,6
Sept. "	7,75	71,8	0,86	51,2	4,37 ^b	29,4</												

ZUIVEL EN EIEREN

METALEN

Main table for dairy products and metals. Columns include categories like BOTER, KAAS, EIEREN, KOPER, LOOD, TIN, IJZER, GIETIJZER, ZINK, GOUD, and ZILVER, each with multiple sub-columns for price and exchange rate data.

Jan. 1928 79 K.G. La Plata; van 26 Sept. 1932 tot 5 Febr. 1934 Manitoba No. 2 *) Tot Jan. 1928 Western; vanaf Jan. 1928 tot 16 Dec. 1929 American No. 2, van 1928 Matting; van Jan. 1928 tot 9 Febr. 1931 American No. 2, van 9 Febr. 1931 tot 23 Mei 1932 64 5/8 K.G. Zuid-Russische. Van 23 Mei-19 Sept. 1932 No. 3 (ar. 6) 7 April. 7) 14 Apr. 8) 21 Apr. 9) 28 Apr. 10) 5 Apr. 11) 12 Apr. 12) 19 Apr. 13) 26 Apr. 14) 6 Apr. 15) 13 Apr. 16) 20 Apr. 17) 27 Apr.

BOUWMATERIALEN

KOLONIALE PRODUCTEN

Main table for building materials and colonial products. Columns include categories like VURENHOUT, STEENEN, CACAO, COPRA, KOFFIE, RUBBER, SUIKER, THEE, and INDEXCIJFER, with detailed price and exchange rate information.

B. Alle Pondennoteringen vanaf 21 Sept. '31 zijn op goudbasis omgerekend; de Dollarnoteringen vanaf 20 April '33 zijn in verhouding van de depreciatie van den Dollar t.o.v. den Gulden verlaagd.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 30 April 1934.

		Activa.		
Binnenl. Wis-	Hfdbk. f	23.814.973,83		
sels, Prom.,	Bijbnk. "	282.415,63		
enz. in disc.	Ag.sch. "	5.171.837,25	f	29.260.226,71
Papier o. h. Buitenl. in disconto				
Idem eigen portef.	f	1.154.475,—		
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.				1.154.475,—
Beleeningen				
incl. vrsch.	Hfdbk. f	124.011.527,94 ¹⁾		
in rek.-crt.	Bijbnk. "	5.724.749,30		
op onderp.	Ag.sch. "	53.893.660,65		
	f	183.629.937,89		
Op Effecten	f	179.500.084,14 ¹⁾		
Op Goederen en Spec.		4.129.853,75		183.629.937,89 ¹⁾
Voorschotten a. h. Rijk				
Munt, Goud	f	106.720.685,—		
Muntmat., Goud		685.022.201,71		
	f	791.742.886,71		
Munt, Zilver, enz.		24.963.596,23		
Muntmat., Zilver				816.706.482,94 ²⁾
Belegging 1/5 kapitaal, reserves en pensioenfonds				21.240.383,12
Gebouwen en Meub. der Bank				5.000.000,—
Diverse rekeningen				15.763.640,12
Staat d. Nederl. (Wet v. 27/5/32, S. No. 221)				18.331.195,17
	f	1.091.095.340,95		

		Passiva.		
Kapitaal	f	20.000.000,—		
Reservefonds		3.749.272,82		
Bijzondere reserve		5.000.000,—		
Pensioenfonds		8.747.703,08		
Bankbiljetten in omloop		954.595.755,—		
Bankassignatiën in omloop		2.322.906,66		
Rek.-Cour. f Het Rijk	f	13.367.982,50		
saldo's: Anderen		78.167.897,12		91.535.879,62
Diverse rekeningen		5.143.823,77		
	f	1.091.095.340,95		

Beschikbaar metaalsaldo	f	398.337.385,62
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is		995.843.460,—
1) Waarvan aan Nederlandsch-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99)	f	76.424.425,—
2) Waarvan in het buitenland		6.567.252,47

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Ander opsch. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
30 April '34	106721	685.022	954.596	93.859	398.337	78
23 " '34	106717	679.690	900.313	100.791	412.666	81
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ¹⁾
30 April 1934	29.269	—	183.630	1.154	15.764
23 " 1934	28.176	—	146.628	1.154	11.084
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Onder de activa.

JAVASCHE BANK.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Ander opsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
21 Apr.'34 ²⁾	144.890		187.900	31.570	57.102
14 " '34 ²⁾	144.920		192.050	29.220	56.412
31 Mrt. 1934	113.334	32.353	191.430	28.876	57.564
24 " 1934	113.332	32.184	190.321	29.291	57.672
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Wissels. buiten N.-Ind. betaal.	Dis-conto's	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
21 Apr.'34 ²⁾	210	77.220		10.510	66
14 " '34 ²⁾	240	79.060		10.730	65
31 Mrt. 1934	273	9.218	49.070	12.244	66
24 " 1934	268	9.202	48.780	11.338	66
25 Juli 1914	6.395	7.259	75.541	2.228	44

1) Sluitpost activa. 2) Cijfers telegrafisch ontvangen.

BANK VAN ENGELAND.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities Disc. and Advances	Securities
25 Apr. 1934	192.091	373.704	77.467	5.282	10.621
18 " 1934	192.076	373.894	77.277	5.375	11.195
22 Juli 1914	40.164		29.317		33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
			Bankers	Other Accounts		
25 Apr.'34	75.694	15.829	99.505	36.956	78.387	51,4
18 " '34	79.499	14.384	103.388	38.809	78.183	49,9
22 Juli '14	11.005	14.736		42.185	29.297	52

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot v. d. Staat
20 Apr.'34	75.131	549	13	6.173	1.052	3.033	3.200
13 " '34	74.978	522	14	6.368	1.055	3.060	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen ¹⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Particulieren
20 Apr.'34	5.996	2.386	80.997	195	1.674	13.738
13 " '34	5.996	2.327	81.631	163	1.595	13.323
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

1) Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKBANK.

Data	Goud	Daarvan bij buitenl. circ. banken ¹⁾	Devisen als goud-dekking geldende	Ander wissels en cheques	Beleeningen
23 April 1934	219,3	27,8	5,8	2.792,5	71,3
14 " 1934	226,4	36,3	5,7	2.906,1	63,0
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa ²⁾	Circu-latie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
23 April 1934	321,5	514,5	3.307,7	508,9	142,8
14 " 1934	339,2	514,6	3.428,7	460,0	147,3
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,—	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 23, 14 April 1934, resp. 68, 63 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Data	Goud		Daarvan bij buitenl. circ. banken ¹⁾			Devisen als goud-dekking geldende	Ander wissels en cheques	Beleeningen	
	Munt en metaal	Munt en diversen	Binnen- en buitenlandsche wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorschot aan den Staat	Overheids-fondsen	Circulatie	Rekg. Crt.	
								Schatkist	Partic.
26 Apr. 1934	2.703	64	723	43	347	40	3.463	95	354
19 " 1934	2.701	65	722	39	347	40	3.460	100	345

FEDERAL RESERVE BANKS.

Data	Goudvoorraad		„Other cash” ²⁾	Wissels	
	Totaal bedrag	Goud-certificaten ¹⁾		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
11 Apr.'34	4.419,8	4.386,8	225,8	43,3	17,1
4 " '34	4.343,3	4.309,6	215,2	47,5	26,0

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Depo-sito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ³⁾	Algem. Dek-kings-perc. ⁴⁾
11 Apr.'34	2.432,0	3.025,8	3.737,7	146,4	68,7	—
4 " '34	2.431,8	3.032,0	3.656,8	146,3	68,2	—

1) Deze certificaten werden door de Schatkist aan de Reserve Banken gegeven voor de overname van het goud, toen de § op 31 Jan. '34 van 100 op 59.06 cents werd gedevalueerd.

2) „Other Cash” does not include Federal Reserve Notes or a Bank's own Federal Reserve bank notes.

3) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opsch. schulden: F. R. Notes en netto deposito. 4) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Data	Aantal leening.	Dis-conto's en beleen.	Beleg-gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo-sito's	Waarvan time deposits
4 Apr.'34	8	8.237	9.271	2.531	17.687	4.408
28 Mrt.'34	9	8.161	9.311	2.572	17.626	4.419

De posten van De Ned. Bank, de Javasche Bank en de Bank of Eng-land zijn in duizenden, alle overige posten in miljoenen van de be-treffende valuta.